Herstel

HOOFDREDACTEUR
Dr. P. KASTEEL

ALGEMEEN KATHOLIEK WEEKBLAD
UITGAVE VAN HET R. K. WERKLIEDENVERBOND IN NEDERLAND

21e Jrg. 19 JAN. No. 3 1940

REDACTIE-ADRES: DRIFT 10 - UTRECHT | ABONNEMENT FRANCO PER POST F 3,00 PER JAAR | ADMINISTRATIE: ONDIEP 6 - UTRECHT

De Romeinse correspondent van het „Hbld." neemt aan, dat dr. Colijn „met belangstelling zal kennis nemen van de door Italië gevolgde politiek, vooral wat de Italiaanse pogingen tot herstel van de vrede in Europa betreft."

(„De Volkskrant" 10-1-'40.)

HET BUITENLAND

onder de loupe

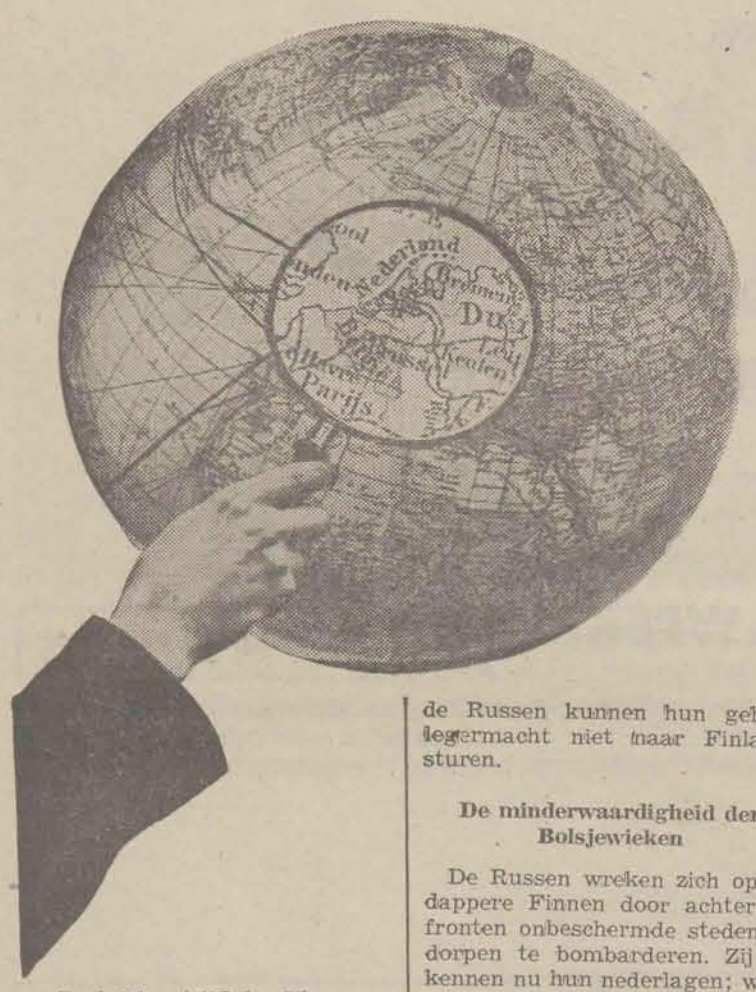

De heldenstrijd der Finnen

In drie weken tijds, zo luiden de berichten, hebben de Finnen vier Russische divisies van 15 tot 18.000 man vernietigd. Practisch is het gehele negende legercorps van de Russen verslagen. De laatste slag bij Suomussalmi was voor hen een tweede Tannenberg en gaf Mannerheim de naam van een anderen Hindenburg. De Russen verloren sinds het begin van de oorlog 50.000 doden, evenveel gewonden en ontelbare bevrorenen. Enorme hoeveelheden oorlogsmateriaal vielen in handen der Finnen. Op drie fronten moesten de Russen wijken tot over de grens. Al hun krijgsplannen zijn mislukt. Telkens vielen zij in de hinderlagen der Finnen, die hun divisies wisten te scheiden, om ze afzonderlijk af te maken. Waar zij in de mogelijkheid verkeerden twee divisies te redden door hulp van de ene aan de andere, lieten de onbekwame bevelhebbers dit achterwege. Natuurlijk geven zij de strijd niet op. Dit zou al te beschamend zijn en de toch reeds in de war geraakte plannen van Stalin geheel onmogelijk maken. Zij bieden nog weerstand in het Noorden en bij Salla, waar de natuurlijke omstandigheden hun gunstig zijn. Geregeld voeren zij nog nieuwe versterkingen aan. Hun mensenmateriaal geraakt niet uitgeput. Maar zij zullen nog heel wat nederlagen moeten ondergaan. Worden de Finnen tijdig en voldoende geholpen, dan zouden zij wel eens opnieuw de overwinning kunnen behalen; want de Russen kunnen hun gehele legermacht niet naar Finland sturen.

De minderwaardigheid der Bolsjewieken

De Russen wreken zich op de dappere Finnen door achter de fronten onbeschermde steden en dorpen te bombarderen. Zij erkennen nu hun nederlagen; want een groot aantal hunner aanvoerders, die zich nog niet hadden gezelfmoord, zijn afgezet of ter dood gebracht. Zelfs met hun allerbeste troepen, die deelnamen aan de parades te Moskou en met hun besten aanvoerder die uit het Oosten werd geroepen, bleken zij tegen de Finnen niet opgewassen. De verbittering van Stalin is zo groot, dat hij zelfs den chef van de weerkundige dienst, die het weer niet goed had voorspeld, heeft afgezet. Bij sommige legerafdelingen moesten opstanden worden onderdrukt. Dat deed men met machinegeweren. De wereld staat verbaasd over de moed en de schranderheid der Finnen, maar wellicht nog meer over de minderwaardigheid van het zo geroemde Russische leger.

Galgenhumor

In een Russisch blad werd geschreven: „De ondergang van Napoleon in Rusland zal een kleinigheid worden genoemd bij de glorievolle overwinning der Sovjets op het Finse leger"!.....

De verdedigers onzer beschaving

Het dapper standhouden van de Finnen heeft voor Europa de betekenis van de heldhaftige strijd der Hongaren, ruim twee-en-een-halve eeuw geleden tegen de Turken gevoerd. Evenals toen de Turken, trachten nu de bolsjewieken, voor wie Hitler de poort heeft opengezet, onze christelijke beschaving te vernietigen. Breken zij in Finland door, dan worden aanstonds de Scandinavische landen en de Balkanstaten bedreigd. Deze situatie gaat men begrijpen. Overal wordt de vraag besproken, wat voor de Finnen kan worden gedaan. Rode Kruismateriaal, wapenen en ammunitie, geld en vrijwilligers stromen toe. Maar dit is niet voldoende. Daarom hopen wij, dat een thans druk besproken plan, om Brits-Franse eskaders naar de Zwarte Zee te sturen, zodra mogelijk zal worden uitgevoerd. Vooral de katholieke landen Italië, Spanje en Hongarije begrijpen het uit het Oosten dreigend gevaar en zullen voor zover mogelijk, wel steun verlenen aan dat plan. Maar ook in Engeland, in Frankrijk en Amerika wordt voortdurend gewezen op de grote principiële betekenis van de strijd in Finland. Zullen alle verantwoordelijke staatslieden tijdig hun plicht verstaan?

En wat doet Duitsland?

Nu werkelijk dreigt, waarvoor Hitler zo dikwijls waarschuwde als voor de grootste ramp, die de wereld treffen kan, wat doet Duitsland nu? Het nat.-soc. regiem heeft met den duivel (zoals de „Führer" vroeger het bolsjewisme noemde) een verbond gesloten. De Duitse pers gaf te verstaan, dat Duitsland niet zou dulden, dat Franse en Engelse troepen via Zweden en Noorwegen hulp bieden aan de Finnen. Dit zou een gevaar kunnen worden voor het Derde Rijk, dat nu eenmaal tegen Engeland en Frankrijk vecht en de zijde der Sovjets koos.

Reiniging van Europa

Zoals men weet moeten de Russische soldaten, alvorens geïnterneerd te worden, een reiniging ondergaan. Anders ontstaat gevaar voor besmetting. Een reiniging in figuurlijke zin zijn de regeringsmaatregelen tegen communisten in vele landen begonnen. Wetten tegen spionnen sabotage en communistische propaganda worden verscherpt. In Zweden hebben de communisten alle leidende functies verloren, evenals in Frankrijk. Spoedig zal dit ook 't geval zijn in Denemarken, Noorwegen en België. In Frankrijk worden nog voortdurend communisten gearresteerd. Onlangs viel ook een zekere Herzog (hoe zouden de Fransen deze naam uitspreken?), schoonzoon van den bekenden communistischen senator Cachin. De Franse Kamer heeft de communistische parlementsleden, krachtens afzonderlijke wet, de deur uitgezet. Slechts acht communisten hebben de Kamerzitting nog bijgewoond. Vier van deze hadden nog de moed, om de vuisten te ballen toen tegen de Sovjets gesproken werd. Maar binnen enige minuten stonden zij op straat. De voorgestelde wet is nog zodanig verscherpt, dat wel geen bolsjewiek meer tot het parlement kan behoren. Ook de zes commuisten, die zich hebben bekeerd, worden niet vertrouwd. Met al deze maatregelen is Frankrijk, dat te lang aan volksfrontpolitiek heeft gedaan, echter nog lang niet van het bolsjewisme verlost. Dit blijkt uit voortdurende arrestaties van communistische fabrieksceellen, die nog plaats hebben. Ook de socialisten stemden voor de uitsluitingswet, al zou de groep van hun leider, Blum, een minder scherpe formulering hebben gewenst. De Franse socialisten zijn opnieuw ernstig verdeeld, maar geen hunner verdedigt nog de partij van Moskou. De Engelse Labours schijnen minder overtuigd. Dezen moesten eerst, op uitnodiging der Finse arbeidersbeweging, 'n deputatie naar Finland sturen, om zich er van te overtuigen, dat hulp tegen Rusland moest geboden worden. De communistische sympathieën zaten diep in de socialistische arbeidersbeweging. Laten wij hopen, dat de reiniging van Europa niet te laat begonnen is en radicaal zal zijn.

Terug tot God

Nu de verschrikkelijke gevolgen der goddeloosheid zich zo duidelijk openbaren, hebben veel bekeringen plaats. Een groep Franse onderwijzers, die zich atheïsten (godloochenaars) noemden, zond aan minister Daladier een brief, ondertekend door André Vaillant. Daarin wordt erop aangedrongen, dat een einde zal worden gemaakt aan het godsdienstloos onderwijs. De ondertekenaars erkennen, dat dit onderwijs Frankrijk aan de rand van een afgrond heeft gebracht.

Arm volk

Het bolsjewisme is verachtelijk, maar diep medelijden verdient het Russische volk, dat door dit duivels stelsel wordt geknecht. Wij vernemen nu weer bizonderheden uit het anders streng afgesloten rijk van Stalin. De Russische soldaten en krijgsgevangenen openbaren hun onbeschrijfelijke ellende. Voor duizenden hunner was de welvaart en de vrijheid in Europa als een openbaring. Voor 't eerst in hun leven zagen zij overvloed van levensmiddelen en kleding, waaronder veel, waarvan zij het bestaan niet eens kenden. Uitgehongerd en in lompen gehuld bestormden zij de winkels, eerst in Polen, vervolgens in Estland en Letland en thans in Finland, om zich te verzadigen met onbekende heerlijkheden. In deze feiten ligt de hoop dat, wanneer de Russen verder doordringen in Europa er, behalve de allesgelovende goddelozen, die hier wonen, geen bolsjewiek meer overblijft!

De werkloosheid

Zoals ook tijdens de wereldoorlog, is de werkloosheid, ondanks de mobilisatie van millioenen arbeiders, niet af- maar toegenomen. Volgens gegevens van het Internationaal Arbeidsbureau waren er in Engeland begin October 200.000 werklozen meer dan in Augustus 1939, in Frankrijk 14.000, in België 45.000, en in nagenoeg alle andere landen, behoudens in Nederland, waar een geringe daling werd waargenomen, waren de percentages eveneens gestegen. Eerst in de laatste maand van het vorige jaar kwam er verbetering, maar nog altijd zijn er meer werklozen in Europa en ook in Amerika dan in de laatste vredesmaand. Dit is toe te schrijven aan de ontwrichting van het economisch leven, waardoor vele ondernemingen moesten worden beperkt of stopgezet.

Economisch herstel?

Engeland en Frankrijk zijn economisch zo nauw mogelijk verbonden. Zij trachten ook de kleine neutrale staten aan te trekken. Engeland, dat de leiding heeft, sluit overal handelsverdragen. Nooit was de Britse „economische diplomatie" zo druk in de weer. Van Engelse en Franse zijden wordt reeds gesproken van een Europese economische federatie. Het eigenbelang speelt hier echter een zodanig grote rol, dat de neutrale staten uitermate voorzichtig moeten zijn. Politiek neutraal zouden zij economisch wel eens in het vaarwater van een der partijen kunnen geraken. Voor een economisch verbond is in Engeland de tijd nog niet gekomen. Eerst na de oorlog, en dan voorgoed, komt dit vraagstuk aan de orde.

H. H.

Nog meer oorlogsvoorspellingen

JOHANNES VAN LILIËNDAAL

Allerlei oorlogsvoorspellingen schijnen velen in de war te brengen. Ook de Franse en Spaanse bisschoppen hebben reeds tegen die dwaze verhalen gewaarschuwd.

Van een oud vrouwtje ontving ik een Nederlandse brochure, waarvan omslag en titelbladzijde echter verdwenen zijn, zodat ik de namen van schrijver en uitgever niet weet te zeggen. Blijkens de inhoud is deze „profetische sage" in December 1914 in „De Geld. Koerier" en daarna als brochure verschenen. De vernuftige schrijver heeft haar samengeflanst uit allerlei legenden en zogenaamde profetieën als die van Johannes van Liliëndaal, Salette, Anna Catharina Emmerich, Holzhauser, enz. Eenvoudige mensen geloven dat nu in vervulling zal gaan, wat nog niet verwezenlijkt is, wijl zij geen onderscheid weten te maken tussen geschiedenis, sage en legenden, profetieën, fantasie en folkloristische verschijnselen.

In „Herstel" van 5 Januari heb ik reeds gesproken over de visioenen van Anna Catharina Emmerich. Zij zijn te algemeen, te vaag om ze op bepaalde gebeurtenissen toe te passen en geven geen houvast voor de toekomst. Dat wij nog minder hebben aan de voorspellingen van Holzhauser, Trijntje van Boskoop en andere „verlichte" geesten, die misschien nooit bestaan hebben, blijkt volop, als wij ons even met den „beroemden" Johannes van Liliëndaal bezig houden.

Deze man zou in de dertiende eeuw geleefd hebben als bisschop; hij zou een hele reeks voorspellingen hebben gedaan, die meermalen in boekvorm zijn uitgegeven, onder andere in 1831 te Purmerend door J. B. Bronstring, boekdrukker en boekverkoper.

Nadat zo ongeveer heel Europa in oorlog is geweest, zal de vrede uitgeroepen worden. Een werkelijke vrede is het echter niet, want spoedig zullen verscheidene mogendheden weer trachten elkaar te vuur en te zwaard te vernietigen. Maar Nederland zal er buiten blijven! België noemt hij niet. Dat spreekt, want vóór 1830 heeft er geen zelfstandig België bestaan. In die nieuwe oorlog zal de Arend van het Donkersdaal optrekken en de Arend van de Middernacht zal hem volgen, wat heel mysterieus klinkt. Maar de mensen houden nu eenmaal van het geheimzinnige. Denk maar aan de verhalen van spoken, kabouters en heksen.

De toestanden zullen zo verschrikkelijk worden, dat de Nederlanders de wanhoop nabij komen, van alles beroofd „als een pruikenmakerskop", van macht, geld, bestuur. Hun geld hebben O.W.-ers genomen, die echter de „Koning der Bloemen" — weer een geheimzinnige op het toneel! — gevangen neemt en in Nederland de verdiende straf doet ondergaan.

Buiten de grenzen wordt er verwoed gevochten: in Westfalen, langs de Elbe, de Weser en de Eems, terwijl Engeland een inval doet in de grote zeehavens, wat met zijn ineenstorting eindigt, dank zij de Franse legers, die soldaten met rode rokken hebben (denk aan de rode schoenen van een andere „profetie").

Nu komt alles in orde! De „Koning der Bloemen" verzamelt de mogendheden in een congres te Brussel, dat drie maanden duurt, waarna er zulke voorspoedige tijden aanbreken, als de wereld nog nooit gekend heeft. Gelukkig!

De man, die zich keizer van Duitsland noemt, maar het niet is, vlucht naar Nederland en laat op de Mokerhei zijn paard beslaan bij een smid, die scheel kijkt of maar één oog bezit. Wanneer drie hoeven beslagen zijn, naderen de vervolgers, zodat de zogenaamde keizer in allerijl moet vluchten. Zijn leger wordt in een gevecht van acht uur bij Emmerik vernietigd, het rijk wordt veroverd, te Keulen vloeit het bloed door de straten en binden de Turken hun paarden aan de Dom.

Ziedaar iets uit het boek, dat Johannes van Liliëndaal in de dertiende eeuw zou geschreven hebben.

Is dit waar? De bekende folklorist Sinnighe komt na veel onderzoek tot de volgende conclusie: Joannes van Craywinkel, 28 Augustus 1609 te Lier geboren, werd monnik te Tongerloo en in 1641 proost van het nonnenklooster Liliëndaal binnen Mechelen. Hij is schrijver van verschillende godsdienstige werkjes. De aan hem toegeschreven „wonderlijke voorzeggingen" zijn vruchten van de volksfantasie-op-hol en behoren tot het interessant gebied der folklore.

VAN DEURNE.

KRONIEK EN KRITIEK

De pastoor van Ars

Zo rond de aanvang van de grote Franse revolutie werd Jan Baptist Maria Vianney in midden-Frankrijk geboren en hij stierf te Ars bij Lyon rond 1860. Hij maakte dus de hele Franse revolutie-periode mee, de opkomst van Napoleon en diens dictatuur met ondergang, de wegzending van de na Napoleon weer ingehaalde koningen en de opkomst van den avonturier Napoleon III, oomzegger van den eersten Napoleon.

Frankrijk telde ook in die periode heel wat grote mannen. Er waren katholieken met een wereldnaam en de beroemdsten onder hen waren zeker de schitterende Breton Felix de Lamennais en de priester geworden advocaat Henri Lacordaire, die als Dominicaan in het parlement gekozen, aan de uiterste linkerzijde plaats nam.....

Deze grote mannen spraken en schreven. Lamennais oefende een magische invloed uit met de pen, Lacordaire sleepte de duizenden onder zijn preekstoel in de Notre Dame.

In die periode leefde ook Vianney, „de pastoor van Ars". Hij was een kind uit een zeer eenvoudig plattelandsgezin. Hij bereikte toch het seminarie en ofschoon hij nauwelijks de studies maken kon, werd hij priester.

Maar al kon hij dan niet zo schitterend schrijven als Lamennais en zo overweldigend spreken als Lacordaire, de plattelandspastoor werd een geestelijk leidsman van groot formaat, die profeteerde, wonderen van gebed deed en de gave van onderscheiding der geesten had.

Van dezen Vianney, die de verschrikkingen van de godsdienstige ruïne der revolutie gezien had, is het woord, dat een parochie zonder geestelijken spoedig een verzameling van wilden wordt. Hij, die in 1925 heilig verklaard en tot patroon van alle zielzorgers verheven is, heeft meer zulke woorden gesproken over de betekenis van het priesterschap.

Zijn leven en woord hebben velen de betekenis van het priesterschap doen begrijpen.

Maar men weet niet altijd even goed, hoe men iets kan doen voor de verspreiding van een gedachte, die de geest heeft gepakt.

Lezeressen en lezers van Herstel kunnen dat niet zeggen. Als zij iets willen doen in de geest van den heiligen pastoor van Ars, kunnen zij helpen aan de versterking van het Kanunnik-Van Schaik-fonds, dat in het bijzonder steun wil verlenen aan jongelui, die zich tot het priesterschap voorbereiden. Veel behoeft men niet te doen.

Vul het formulier in op blz. 5.

U ontvangt dan een thermometer van 104 graden, waarin voor 104 centen ruimte is, dus voor 2 cent per week. Een veertigduizend van die buisjes kunnen toch zeker verspreid worden. Dat maakt voor 1940 een kleine veertigduizend gulden. Het lijkt heel veel, maar de rente ervan is per jaar ten hoogste 2000 gulden.

Er zijn — gelukkig — vele roepingen. Een groot deel ervan wenst enig subsidie. Het fonds is dus vlug aan het eind van zijn financieel latijn.

Maar, langzaam kan het fonds sterker en sterker worden. Het zal latere geslachten ook kunnen helpen, zoals nu de protestantse studenten nog van beurzen leven uit katholieke tijd. Op de toekomst vooral zien zulke fondsen.

Denk daaraan!

Over den Paus

Paus Pius XII leidt een buitengewoon regelmatig leven en vooral de door de zusters bereide maaltijden, die de Paus, zoals de voorschriften nu eenmaal eisen, alléén gebruikt, vinden precies op tijd plaats.

De Paus arbeidt van 's morgens vroeg tot 's avonds laat en gunt zich, behalve een dagelijkse wandeling in de Vaticaanse tuinen, geen ontspanning.

De Paus verleent tijdig 's morgens gehoor en hij geeft slechts 's Woensdags openbare audiënties.

Pius XII arbeidt vaak na middernacht door. Hoewel de H. Vader er bijzonder bleek en mager uitziet, schijnt zijn gezondheidstoestand uitstekend. De Paus is nu bijna vijf en zestig jaar.

Geen rente

Zoals men zich herinnert, heeft de bekende Duitse groot-industrieel Fritz Thyssen onlangs de vlucht uit Duitsland genomen.

Hij woont als emigrant in Zwitserland. Volgens een mededeling in de „Times" zou deze heer, van wien bekend was, dat hij sterke steun aan de nazi-partij geboden had, in de laatste tien jaar ruim 62 millioen rijksmark aan deze partij gegeven hebben.

Deze enorme som brengt den heer Thyssen geen rente op. De man zal geen honger lijden, zelfs niet als al zijn bezittingen in Duitsland „beschlagnahmt" worden, zoals dat heet. Want hij heeft wel tijdig voor een appeltje voor de dorst buiten de grenzen gezorgd.

Daar kan hij dan nadenken over zijn zo verkeerdelijk geplaatste geld en politiek vertrouwen.

Van Cauwelaert

De Vlaamse minister van Staat dr. Frans van Cauwelaert, werd 10 Januari j.l. zestig jaar. Hij werd in 1880 te Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek geboren, studeerde onder professor (later kardinaal) Mercier thomistische wijsbegeerte te Leuven en daarna zielkunde onder den bekenden Wundt.

Met den nu afgetreden Poolsen president Moscicki was hij hoogleraar te Freiburg.

Dr. Alfons van de Perre vroeg Van Cauwelaert zijn gaven in dienst stellen van de Vlaamse strijd. Deze gaf zijn hoogleraarszetel prijs, werd Kamerlid en studeerde rechten. Onder de oorlog redigeerde hij in Nederland „Vrij België". Hij bestreed het activisme, omdat hij overtuigd was, dat de Duitsers de Vlamingen misbruikten voor hun pan-germanistische politiek. Dat de Duitsers natuurlijk niet voor de Vlamingen opkwamen om de Vlamingen zelf, begrijpt elk kind, maar er waren ook wel „activisten", die dit begrepen en zeer behoedzaam tegenover de Duitsers bleven. Zij stonden ook voor een moeilijk dilemma en dat er onder hen waarachtige idealisten waren — zo bijvoorbeeld een Dosfel — heeft ook Van Cauwelaert erkend, die den helaas te vroeg gestorven jurist verdedigde.

Als leider van het Nationaal Vlaams Verbond diende Van Cauwelaert het wetsontwerp in tot vervlaamsing van de Gentse universiteit. Het is in 1922 aangenomen. Van Cauwelaert was toen burgemeester van Antwerpen, hetgeen hij elf jaar is geweest. Hij was daarna minister en trad af, toen men probeerde hem in financiële schandalen te verwikkelen. Van Cauwelaert weerde zich tegen de laster met zulk goed gevolg, dat hij bij de laatste verkiezingen als eerste man gekozen werd, ofschoon hij vrijwillig de laatste plaats had gekozen.

Van Cauwelaert, die ook minister van de Koninklijke Vlaamse Akademie werd, is een man geweest, die zijn grote gaven op edele wijze gebruikt heeft. Hij kan zich op onderdelen vergist hebben, maar aan zijn eerlijkheid twijfelen ook zijn ernstige tegenstanders niet.

Persoonlijk is hij een eenvoudig man gebleven. Ondanks de staatsie, waarin hij schoot, heeft hij nimmer vergeten, wat hij in zijn intree-rede als Antwerpens burgemeester zei: „Ik ben een kind uit het volk en mijn ouders hebben van hun jeugd tot het graf met de handen gearbeid."

Ledencijfers

(C. J. K.). Verdient de beweging in de ledencijfers der vakbeweging de bijzondere aandacht, reeds in normale omstandigheden, nu onze economische positie wordt bemoeilijkt, wordt de ongeschokte kracht der vakbeweging een zaak van nationale betekenis.

In de loop der ledentallen gedurende het derde kwartaal van dit jaar, ligt dan ook een min of meer waarschuwende aanwijzing. Voor de drie grootste vakcentrales was die loop namelijk als volgt:

	Aantal leden		Aanwinst	
	1 Juli 1939	1 Oct. 1939	Nominaal	in procenten
N.V.V.	320.135	320.243	108	0.03
R.K.W.	186.573	187.212	639	0.40
C.N.V.	118.427	118.821	394	0.33
Totaal	625.135	626.276	1141	0.18

Gedrieën dus een aanwinst van slechts 1141 leden in het derde kwartaal.

Dit cijfer is zeer laag en duidt op een sterk dalende aanwas der ledencijfers.

Wat de verhouding tussen de drie vakcentrales onderling betreft, is de figuur van 1 Januari tot 1 October aldus:

	Aantal leden		Aanwinst	
	1 Jan. 1939	1 Oct. 1939	Nominaal	in percenten
N.V.V.	309.232	320.243	11.011	3.56
R.K.W.	181.786	187.212	5.426	3.00
C.N.V.	115.120	118.281	3.701	3.21
Totaal	606.138	626.276	20.138	3.22

Over de 3 verlopen kwartalen van 1939 bijeen is de positie dus niet zo ongunstig, maar het bedenkelijke is gelegen in de sterke kwartaalsgewijze daling van de aanwas. Deze daling is het sterkst bij het N.V.V.

Het laat zich thans niet aanzien, dat de ledencijfers spoedig met duizenden omhoog zullen gaan. Op zichzelf is dit niet zo heel erg en een verdere stijging van het ledental vormt niet de meest dringende zorg van het ogenblik.

Het komt er thans méér op aan alle krachten mobiel te maken om de verkregen positie te handhaven, ten einde te kunnen voldoen aan de stijgende eisen welke in de komende tijd aan de vakbeweging zullen worden gesteld.

De economische en daaraan verbonden sociale moeilijkheden, die ons volk in die jaren zal moeten overwinnen, zullen niet op de laatste plaats aan de vakbeweging ongekende eisen stellen. Zij is daarvoor niet beducht, omdat zij in een aanhoudende worsteling tegen talloze moeilijkheden is geworden, wat ze is.

Wat niet wegneemt, dat het behoud van ongebroken kracht thans van primaire betekenis gaat worden, en daarop dus alle activiteit moet worden ingesteld.

Het gaat thans minder om uitbouw dan om versterking van innerlijke kracht en om afweer van alle ondermijnende invloeden.

Optimistisch

Was Verbondsbestuurder Kuijper niet tevreden over het verloop der ledencijfers, meer optimistisch blijkt De Amsterdammer, die bezorgdheid „voorbarig" noemt en schrijft:

Het tweede kwartaal is altijd wat slechter dan het eerste. Het derde kwartaal is altijd het slechtst. Maar dan begint „het seizoen" ook weer. Het vierde kwartaal is altijd bij uitstek het propaganda-kwartaal. Daarin ligt de Novembermaand, die altijd in December, Januari, Februari en Maart nog nawerkt.

Er is geen reden voor bijzondere zorg. Verblijdend is dat de winst van de eerste negen maanden van dit jaar redelijk genoemd mag worden.

Het protestantse blad is echter ook wars van „rustige voldaanheid" en zegt:

„Een ding is zeker — de Volkskrant wijst daar ook op — deze tijd maakt het werk der vakbeweging nog meer noodzakelijk. Voor allerlei mobilisatie- en crisisvragen kan de vakbeweging zeer veel doen. Maar zij kan het meeste doen voor haar leden. Voor bedanken is het nimmer, maar zeker nu geen tijd. En wel is er alle aanleiding voor velen, die nu nog geen lid zijn, om toe te treden. De werfactie mag niet stilstaan. Deze maand nog kunnen velen gewonnen worden."

ROND DE BEWEGING

De katholieke bakkersgezellenbond had Januari 1939 3297 leden en einde 1939 3302 leden. Te Akersloot is een nieuwe afdeling opgericht, die met 15 leden begon.

***

Het aantal mijnongelukken met dodelijke afloop, aldus „De Mijnwerker", is in 1939 helaas groter dan in beide voorafgaande jaren. In 1939 gebeurden er 20, in 1938, 18 en in 1937 15 zulke ongelukken. In de periode 1931—1935 stond het cijfer op 24.

***

De Katholieke Tabaksbewerkersbond ging in November met 53 leden vooruit; in December won hij 142 nieuwe leden. Einde 1939 waren er 8700 leden. „Naar de 9000!" is nu de leuze.

***

„St. Raphaël" verzamelt adressen van degenen, die voor de organisatie in aanmerking komen. Van 64 afdelingen werden reeds 700 adressen van katholiek spoor- en trampersoneel en gepensionneerden ontvangen. Als allen meewerken, kan veel worden bereikt. Adres: „St. Raphaël", Westerstraat 18, Utrecht.

***

De Katholieke Houtbewerkersbond heeft een ultimatum gesteld bij de rijtuigfabriek Kusters-Lemmens te Eindhoven, dat 22 Januari afloopt; tegen dezelfde datum loopt het altimatum af, dat de Kath. Fabrieksarbeidersbond stelde aan de vlasfabriek „Dinteloord" te Steenbergen. De Kath. Transportarbeidersbond onderhandelt nog over een collectief contract met directies van melkinrichtingen te Wouw (N.B.).

***

Wij vergaten te vermelden, dat bij de huldiging van voorzitter Kleys van de Katholieke Fabrieksarbeidersbond ook aanwezig was oud-penningmeester A. Janssen van de vroegere Kath. Steenfabrieksarbeidersbond.

***

„Denkt eens aan het feit, dat wij, ouderen, in 1918 met ongeveer 1300 leden on werk onder veel moeilijker omstandigheden zijn begonnen en dat wij thans een organisatie hebben met ongeveer 10.000 leden. Het moet toch met ons 10.000 geen kunst zijn, enige duizenden leden te winnen op zo'n arbeidsveld als wij Katholieke Transportarbeidersbond bezitten," schrijft tweede voorzitter J. Boeren in „De Kath. Transportarbeider".

***

Ir M. Bongaerts, oud-minister van Waterstaat en lid van de Tweede Kamer, heeft het algemeen voorzitterschap aanvaard van het Katholiek Comité voor vluchtelingen.

***

De afdeling Utrecht van de Katholieke Bond van Houtbewerkers zal op 28 Januari in Huize „St. Jan", Janskerkhof 15 A te Utrecht een receptie houden bij gelegenheid van haar 45-jarig bestaan.

***

Mgr. Gröber, Aartsbisschop van Freiburg i. Br., heeft medegedeeld, dat de H. Vader enkele maanden geleden bij een particuliere audiëntie de wens uitte dat het Zaligverklaringsproces van Vader Adolf Kolping, den stichter van het Gezellenwerk, zoveel mogelijk bevorderd zou worden. De aartsbisschop heeft de gelovigen aangespoord te bidden voor de zaligverklaring van Adolf Kolping.

***

De afdeling Delft van de Katholieke Grafische Bond herdacht Zondag het 30-jarig bestaan. Na de H. Mis en ontbijt volgde een bijeenkomst, waarin o.a. hoofdbestuurder Hooghiemstra sprak. 's Avonds was er een gezellig samenzijn.

BRIEFWISSELING

G. M. E. te H.: Zouden graag aantal rubrieken uitbreiden, maar is momenteel nog nog onmogelijk. Houden echter uw aanbod op de lijst. — **C. A. v. L.** Uw brief doorgezonden; is grotendeels een zaak van de in reglementen vastgestelde regelingen, die nu eenmaal uiteenlopen. — **Soldaat Th. Z.** Heel goed, maar waaruit blijkt, dat de heer Hess dit zeide en dat mgr. Tisso een en ander deed? Zonder bronopgave kunnen wij zulke uitingen in deze tijd zo maar niet publiceren. — **Jac. P. te B.** Uw vers is technisch in orde, maar toch niet voldoende sterk om in ons blad op te nemen.

WEK UW LEVER-GAL OP

en u zult s morgens uit bed springen, gereed om bergen te verzetten.

Iederen dag moet uw lever een liter lever-gal in uw ingewanden doen vloeien. Wanneer deze stroom van lever-gal onvoldoende is, verteert uw voedsel niet, het bederft. U voelt u opgeblazen, u raakt verstopt. Uw lichaam is vergiftigd, u voelt u beroerd en ellendig, u ziet alles zwart.

De meeste laxeermiddelen zijn slechts lapmiddelen. U moet CARTER'S LEVER-PILLETJES nemen om deze liter lever-gal vrij te doen vloeien en u zult u een geheel ander mensch voelen. Onschadelijk, plantaardig, zacht, onovertroffen om de lever-gal te doen vloeien.

Eischt Carter's Lever-Pilletjes bij apothekers en drogisten. f. 0.75.

Sociaal leven in Duitsland

OORLOGSVERHOUDINGEN

Niet alleen op militair en economisch gebied, maar ook op dat der arbeidsverhoudingen had Duitsland reeds jaren lang oorlogsvoorbereidingen getroffen. De maatregelen, welke in de laatste jaren genomen zijn, hebben er ten zeerste toe bijgedragen om een al te grote desorganisatie van het economisch leven door onttrekking van al dan niet gespecialiseerde arbeidskrachten te voorkomen.

Arbeidsdienst en Hitlerjeugd voor jongens en meisjes hebben reeds een ervaring van enige jaren op het gebied van hulpverlening aan de landbouw. Vrouwen zijn opgeleid om in andere beroepen de mannen aan te vullen en te vervangen. Door allerlei verordeningen is gedurende geruime tijd voor de ondernemers onmogelijk gemaakt elkaar de geschoolde krachten vooral in de metaalnijverheid en in het bouwbedrijf (waarvan het tekort, nu de oorlog ingetreden is, nog nijpender geworden is, dan voorheen reeds het geval was) afhandig te maken en door een felle concurrentie het loonpeil omhoog te voeren. Al deze maatregelen hadden de waarde van een „sociale oorlogsvoorbereiding", waarvan de betekenis voor een volkshuishouding in oorlogstijd, vooral gedurende de aanpassingsperiode niet te onderschatten is.

Niettemin heeft de uitbreking van de oorlog de toestand nog weer dermate verscherpt, dat nieuwe maatregelen op het gebied van arbeidslonen en arbeidsduur afgekondigd moesten worden. De voornaamste van deze maatregelen willen wij in dit artikel de revue laten passeren.

De **arbeidsvoorwaarden** worden ook thans door z.g. gecommitteerden voor de arbeid vastgesteld in de vorm van collectieve regelingen. Deze gecommitteerden zijn geen bedrijfs- maar staatsorganen, ingesteld bij de wet van 20 Januari 1934 betreffende de organisatie van de arbeid. Deze gecommitteerden zijn echter aan bepaalde voorschriften gebonden. De toestand is nu in zoverre veranderd, dat de minister van Arbeid zowel wat de wijze van vaststelling als wat de inhoud der collectieve regelingen betreft, maatregelen kan nemen in afwijking van de bestaande wetten. Ook is de gecommitteerde niet meer verplicht bij de vaststelling van richtlijnen voor de arbeidsovereenkomsten en collectieve regelingen de commissie van deskundigen te raadplegen, gelijk zulks in de wet voorzien is. Wettelijk is een dergelijke regeling op een gehele groep van ondernemingen van toepassing, terwijl deze thans voor één enkele onderneming kan gelden (verordening van de ministeriële raad voor de nationale verdediging van 1 September 1939).

In ons artikel over lonen en arbeidsduur in Frankrijk (opgenomen in „Herstel" van 12 Januari) hebben we gezien, hoe ook in dat land, waar het tekort aan geschoolde arbeidskrachten zich thans niet minder doet gevoelen, de regeling van de arbeidsvoorwaarden aan de nieuwe toestand is aangepast. Maar de wettelijke waarborgen tegen overmatige arbeidsduur en de overige wettelijke bescherming van den arbeider zijn daar niet opgeheven of op losse schroeven gezet, zoals in Duitsland het geval is. Alleen de grenzen, waartoe deze waarborgen en bescherming zich uitstrekten, zijn in Frankrijk met het oog op de grotere eisen die thans aan de productie gesteld worden, verlegd. Ook Engeland heeft maatregelen getroffen voor wijziging van de arbeidsvoorwaarden, maar voorafgaand overleg met de arbeidersorganisaties is voor iedere wijziging voorzien.

Zo blijkt dus vooral thans in de oorlogstijd, hoe het lot van den Duitsen arbeider ook formeel volkomen en uitsluitend afhankelijk is van het staatsbelang. Daarvoor moet in Duitsland alles wijken. De enige waarborgen, die de Duitse arbeider nog had, dat met zijn belangen zou worden rekening gehouden, namelijk de waarborgen welke in de wetten betreffende de organisatie van de arbeid waren vastgelegd, zijn thans volkomen uitgehold, daar de minister van Arbeid, zonder met één enkele wet rekening te houden, arbeidsvoorwaarden kan vaststellen. De oorlog heeft dus de tegenstelling tussen autoritair en democratisch regiem op dit punt nog weer aanzienlijk verscherpt. Dit feit toont wel zeer duidelijk de voosheid aan van een wettelijke regeling van de arbeid, die alleen op de welwillendheid van de Staat steunt.

Wat de **lonen** betreft, bepaalt een verordening van de reeds hogergenoemde ministeriële raad voor nat. verdediging d.d. 4 September 1939 betreffende de economische toestand in oorlogstijd, dat de gecommitteerden voor de arbeid er onmiddellijk toe moeten overgaan om overeenkomstig de (in volkomen vrijheid vastgestelde) instructies van den minister van Arbeid de lonen aan de nieuwe toestand aan te passen door de vaststelling van verplichte maximumgrenzen voor lonen, salarissen en andere arbeidsvoorwaarden. Voor nieuwe of gereorganiseerde ondernemingen en administratieve instellingen en voor arbeiders en kantoorbedienden die naar andere ondernemingen of instellingen worden overgeplaatst, gelden de lonen en salarissen welke voor soortgelijke ondernemingen en werkzaamheden zijn vastgesteld. 1)

Voor overwerk, arbeid op Zon- en feestdagen en nachtarbeid worden geen extravergoedingen meer toegekend (waarbij natuurlijk niet uitgesloten is, dat hiervoor het gewone uurloon wordt uitgekeerd). De bepalingen en overeenkomsten betreffende de vacanties zijn opgeschort met de mogelijkheid evenwel, dat de minister van Arbeid de inwerkingtreding hiervan weer kan herstellen.

Genoemde bepalingen inzake lonen en andere arbeidsvoorwaarden zijn ook op de thuisarbeid van toepassing.

Overtreding van de op grond van bovengenoemde verordening vastgestelde regelingen kan in ernstige gevallen met gevangenisstraf en dwangarbeid en in minder ernstige gevallen met boeten worden gestraft. De gecommitteerde voor de arbeid bepaalt geheel voor eigen inzicht het bedrag der boete. De strafbedreiging is niet alleen tegen den werkgever gericht, maar ook tegen den arbeider, die zich een hoger loon of salaris laat beloven of betalen of gunstiger arbeidsvoorwaarden vraagt, dan in of krachtens de verordening zijn vastgesteld.

Een compensatie voor deze verslechtering van arbeidsvoorwaarden krijgt de arbeider in deze vorm, dat inkomens beneden 2400 R.M. vrijgesteld worden van de rigoureuze verhoging van de inkomstenbelasting, welke in de verordening voor het economische leven in oorlogstijd d.d. 4 September is ingevoerd en doordat in vooruitzicht gesteld wordt dat de prijzen der goederen verlaagd zullen worden in de mate, waarin bezuinigingen op lonen worden verkregen. In de toekomst zullen de prijzen berekend worden op de grondslag van het loon- en salarispeil, dat op grond van de verordening is vastgesteld.

Wat betreft de regeling van de **arbeidsduur** is in de verordening van 1 September 1939 bepaald, dat de minister van Arbeid in het algemeen gemachtigd is, de arbeidsduur in afwijking van de bestaande bepalingen vast te stellen en uitzonderingen toe te staan op de geldende voorschriften terzake van de arbeidsbescherming.

Het bijzondere van deze regeling is dus ook weer, dat iedere wettelijke grens en waarborg ontbreekt, dat de gehele regeling van het inzicht en de gezindheid der autoriteiten afhangt. Ook wat de regeling van de rusttijden betreft kunnen de autoriteiten de gehele bestaande regeling zonder enige beperking opzij zetten.

Ook de bijzondere bescherming, waarmee door wetten en verordeningen de arbeid van vrouwen en kinderen omringd is, kan volledig opgeheven worden, zolang de oorlog duurt.

Voorzover mij bekend, is alleen in Duitsland met het oog op de oorlogstoestand de mogelijkheid geopend dat werkgevers van zekere wettelijke verplichtingen ontslagen kunnen worden met betrekking tot een zodanige inrichting der werkplaatsen dat ongevallen voorkomen en de gezondheid en het welzijn der arbeiders beschermd worden. Juist tengevolge van de verlenging van de arbeidsduur is het gevaar voor ongevallen en benadeling der gezondheid van de arbeiders groter geworden, zodat extra beveiligingsmaatregelen eerder op hun plaats lijken.

Uit dit korte overzicht moge duidelijk geworden zijn dat de oorlogstoestand voor de Duitse arbeiders niet alleen afwijkingen der gewone regelingen en uitzonderlijke maatregelen heeft meegebracht, hetgeen ongetwijfeld ook door de arbeiders aanvaard zal worden maar ook de volledige opheffing van alle wettelijke garantie en bescherming en de volkomen onderwerping der arbeiders aan de inzichten van het staatsbestuur. Dit blijft het grote verschil tussen de uitzonderingstoestand voor de arbeiders in Duitsland enerzijds en in Frankrijk en Engeland anderzijds.

Dr. A. HOLLENBERG.

1) Uit de jongste berichten blijkt, dat de heer H. Goering, die de economische opperleiding in Duitsland heeft, maatregelen heeft genomen, die, van alle franje ontdaan, hierop neerkomen, dat in verband met de oorlog de koopkracht der arbeiders verminderd zal worden, ten eerste door verhoging van de loonbelasting en ten tweede door de invoering van een loonsverlaging ten bate van de Staat, die uiteraard veel geld voor oorlogvoering nodig heeft. Dat de Duitse bevolking zware offers moet dragen, behoeft men niet te betwijfelen en dat zij daarvan spoedig zal worden bevrijd, zal ieder rechtschapen mens hopen. Red. „H."

Mooie witte tanden met IVOROL
DOOS 20 CT. TUBE 40 EN 60 CT.

Naar de Nieuwe Gemeenschap

K.R.O. DINSDAG 23 JANUARI 7,15 UUR

DE CRISIS IN DE CULTUUR

SPREKER: G. RUYGERS

Wij en de internationale toestand

1. Loonsverhogingen en loonacties

Gezien de stijging van de kosten voor levensonderhoud hebben de christelijke en katholieke **bouwarbeidersbonden** met de Alg. Ned. Stukadoorsbond bij de Stukadoorspatroons een voorstel ingediend in de nieuwe C.A.O. voor het Stucadoorsbedrijf een z.g. duurte-clausule op te nemen.

De volgende punten worden hierin naar voren gebracht:

1. Bij de aanvang van de C.A.O. moet de prijsstijging door een loonsverhoging worden ondervangen.
2. Het loon moet tijdens de duur van de C.A.O. met de prijsstijging ongeveer gelijke tred houden.

Meer concreet stellen de arbeidersorganisaties het volgende voor:

Partijen komen overeen de per 1 April 1940 vastgestelde uur- en tarieflonen, te verhogen met een percentage, hetwelk ongeveer overeenstemt met het percentage, dat het indexcijfer der kosten van het levensonderhoud van arbeidersgezinnen, berekend door het Bureau van de Statistiek der gemeente Amsterdam, sedert 1 September 1939 gestegen is.

Als basis voor deze verhoging wordt genomen het laatste vóór 1 April 1940 bekende cijfer van bovengenoemd bureau.

Voorts in de landelijke collectieve arbeidsovereenkomst op te nemen een bepaling van de volgende inhoud:

„Na 1 April 1940 zullen, wanneer, te rekenen vanaf het laatste voor 1 April 1940 bekende indexcijfer der kosten van het levensonderhoud van arbeidersgezinnen, berekend door het Bureau voor de Statistiek der gemeente Amsterdam, een stijging van 5 punten of meervoud daarvan aangeeft, de uur- en tarieflonen stijgen met het percentage dat door de 5 punten (of meervoud van 5 punten) wordt uitgedrukt. Is er sprake van een meervoud van 5 punten, dan blijven de punten, die reeds in aanmerking zijn genomen ter berekening van enige stijging der uur- en tarieflonen, buiten beschouwing.

Bedoelde verhogingen gaan telkens in bij de aanvang van een loonweek, echter niet eerder dan 3 Juli 1940 en met dien verstande, dat tussen twee verhogingen telkenmale een periode van 33 maanden moet liggen. Geschillen, voortvloeiende uit deze bepalingen zullen worden behandeld door de arbitragecommissie, bedoeld bij artikel 20—21 van de landelijke collectieve arbeidsovereenkomst.

De arbitragecommissie zal voor het beeindigen van iedere tussenliggende termijn van drie maanden uitspraak doen.

Tussen de samenwerkende **bouwarbeidersbonden** en de provinciale verenigingen voor timmerfabrikanten in de provincies Noord-Brabant, Noord-Holland en Zeeland is overeenstemming bereikt over het afsluiten van een C.A.O.

Hierin is ook een duurte-clausule opgenomen van de volgende inhoud:

Wanneer het indexcijfer der kosten van het levensonderhoud van arbeidersgezinnen, berekend door het Bureau van de Statistiek der gemeente Amsterdam, te rekenen van 1 September 1939 af, met 10 punten of meer is gestegen, zullen de in de loontabel genoemde uurlonen worden verhoogd met een percentage, als overeenstemt met het percentage, dat door deze stijging wordt uitgedrukt.

Deze verhoging zal ingaan bij de aanvang van een loonweek en uiterlijk 14 dagen, nadat dit indexcijfer is gepubliceerd.

Wanneer het indexcifer, waarop de in de vorige alinea bedoelde loonsverhoging was gebaseerd, wederom een stijging van 10 punten of meer aangeeft, zullen de uurlonen opnieuw worden verhoogd, met een percentage als overeenstemt met het percentage, dat door deze stijging wordt uitgedrukt, met dien verstande echter, dat tussen twee verhogingen alsdan telkenmale een periode van drie maanden moet liggen.

Wanneer het indexcijfer, in de vorige alinea bedoeld — te rekenen vanaf het indexcijfer, waarop de laatste verhoging van het loon was gebaseerd — een daling van 10 punten of meer aangeeft, zullen de uurlonen dienovereenkomstig worden verlaagd. Deze verlaging zal ingaan bij de aanvang van een loonweek en uiterlijk 14 dagen nadat dit indexcijfer is gepubliceerd.

Bij verdergaande daling van het indexcijfer zal dezelfde methode toegepast worden als hierboven voor de verhogingen omschreven.

De uurlonen zullen echter nimmer lager mogen worden gesteld, dan die welke bij de aanvang van de collectieve arbeidsovereenkomst waren bepaald.

De krachtens voorgaande bepalingen vastgestelde lonen, treden telkens in de plaats van die, welke eerder waren vastgesteld.

In deze provincies zijn permanente commissies benoemd, die belast zijn met de uitvoering van voorgaande bepalingen.

Ook voor Friesland is een C.A.O. afgesloten met duurteclausule, zij het met enige afwijkingen.

De duurte-cluasule van Friesland is als volgt:

Wanneer het indexcijfer der kosten van het levensonderhoud van arbeidersgezinnen, berekend door het Bureau van de Statistiek der gemeente Amsterdam, te rekenen van 1 September 1939 af, met 10 pct. of meer is gestegen, zullen de in de loontabel genoemde uurlonen worden verhoogd met een percentage, als overeenstemt met het percentage dat door deze stijging wordt uitgedrukt.

Deze verhoging zal ingaan bij de aanvang van een loonweek en uiterlijk 24 dagen, nadat dit indexcijfer is gepubliceerd.

Wanneer het indexcijfer, waarop de in de vorige alinea bedoelde loonsverhoging was gebaseerd, wederom een stijging van **5 pct.** of meer aangeeft, zullen de uurlonen opnieuw worden verhoogd, met een percentage als overeenstemt met het percentage, dat door deze stijging wordt uitgedrukt, met dien verstande echter, dat tussen twee verhogingen alsdan telkenmale een periode van drie maanden moet liggen

Wanneer het indexcijfer, in de vorige alinea bedoeld — te rekenen vanaf het indexcijfer, waarop de laatste verhoging van het loon was gebaseerd — een daling van 10 pct. of meer aangeeft, zullen de uurlonen dienovereenkomstig worden verlaagd. Deze verlaging zal ingaan bij de aanvang van een loonweek en uiterlijk 14 dagen nadat dit indexcijfer is gepubliceerd.

Bij verdergaande daling van het indexcijfer zal dezelfde methode toegepast worden als hierboven voor de verhogingen omschreven.

De samenwerkende **bouwarbeidersbonden** hebben de C.A.O. in het steenhouwersbedrijf opgezegd.

Ook in deze branche vragen de arbeidersorganisaties bij de hernieuwing van de C.A.O. opneming van een duurte-clausule, n.l. een clausule, waardoor op grond van het indexcijfer, volgens het Amsterdamse Bureau van de Statistiek, driemaandelijks het loon zal worden herzien en aangepast, indien dit een verhoging van 5 of meer punten aangeeft. Daarbij uit te gaan van het cijfer van 31 Augustus 1939 is gelijk 100.

De samenwerkende **bouwarbeidersbonden** hebben zich tot de gemeentebesturen gericht met het verzoek de duurtebijslag, overeengekomen in het bouwbedrijf, ook toe te passen op bouwvakarbeiders in los dienstverband der gemeenten.

Een zelfde verzoek is gericht tot de Gedeputeerde Staten van alle provincies en waterleidingmaatschappijen en electriciteitsbedrijven.

Door de samenwerkende **bouwarbeidersbonden** is de C.A.O. opgezegd in het steen-, houtgraniet- en kunststeenbedrijf.

Bij de voorstellen tot vernieuwing van de C.A.O. behoort ook het opnemen van een duurteclausule van de volgende inhoud:

Op 1 April 1940 zal aan alle arbeiders boven het contractloon een duurtetoeslag worden gegeven, gelijk aan de stijging van de kosten van het levensonderhoud, van 1 September 1939 af, met dien verstande, dat voor elke 5 punten stijging, de toeslag 2 cent per uur bedraagt.

Bij verdere stijging van de kosten van het levensonderhoud zal telkens, na een tijdsverloop van 3 maanden, voor iedere 5 punten stijging, eenzelfde toeslag worden verstrekt.

Bij een eventuele daling van de kosten van het levensonderhoud, zal de toegekende toeslag op dezelfde wijze worden verminderd

Als maatstaf voor de berekening van de kosten van het levensonderhoud, worden genomen de cijfers, gepubliceerd door het Bureau van de Statistiek der gemeente Amsterdam.

De **Metaalbewerkersbonden** zijn met de grote werkgevers in het electro-technisch bedrijf, verenigd in de Electro-Bond, een regeling overeengekomen met betrekking tot verhoging of verlaging van lonen in verband met stijging of daling van de kosten van levensonderhoud.

Onder deze regeling vallen ook die bedragen, die wegens overwerk, feestdagen of vacantie worden uitbetaald. De aldus bepaalde loonsom wordt noch verhoogd, noch verlaagd, als het indexcijfer door het Bureau voor de Statistiek der gemeente Amsterdam staat op 136.5.

Voor elke volle zeven punten, die het indexcijfer hoger zal zijn dan 136.5, zal de loonsom worden verhoogd met vier procent. Voor elke volle zeven punten, welke het indexcijfer lager zal zijn dan 136.5 zal de loonsom worden verlaagd met vier procent.

Deze verhoging of verlaging zal plaats hebben wekelijks tegelijk met de uitbetaling van het loon.

Voor de eerste maal zal deze verhoging (of verlaging) plaats hebben op de eerste betaaldag in Januari 1940 en wel over de lopende betaalperiode met terugwerkende kracht, na de publicatie van het indexcijfer over de daaraan direct voorafgaande maand, en zo vervolgens van maand tot maand. Het op deze wijze verkregen verhogings- of verlagingspercentage blijft van kracht tot aan de publicatie van het volgende indexcijfer.

Indien de indexcijfers zijn gestegen met 48 punten en dienovereenkomstig het loon is verhoogd met 28 procent, zal bij verdere stijging van het indexcijfer geen verdere verhoging van het loon plaats hebben. Indien de indexcijfers zijn gedaald met 14 punten en dienovereenkomstig het loon is verlaagd met acht procent, zal dit geen verdere verlaging van het loon tengevolge hebben.

Deze overeenkomst is afgesloten ingaande 1 Januari 1940 voor een periode van zestien maanden. Eigenlijk liep het oude contract tot 30 April a.s., maar de werkgevers hebben zich bereid verklaard, het oude contract per 31 December te doen vervallen, onder afsluiting van de nieuwe overeenkomst, die de duurte-clausule bevat.

De metaalbewerkersbonden hebben verdoor de Vereniging van Electrotechnische Installateurs, waarmede het contract einde April afloopt, verzocht, deze duurteclausule eveneens in het contract op te nemen.

Dan zijn er nog de afdeling Amsterdam van de Nederlandse Vereniging van Electro-technische Werkgevers en de R. K. Werkgeversvereniging Sint Anthonius. Deze beide verenigingen hebben acht maanden geleden, toen de andere organisaties een contract met de arbeiders afsloten, geen nieuw contract afgesloten, omdat zij een verlaging der lonen wensten. Dit zou tot een conflict geleid hebben, indien de rijksbemiddelaar niet was opgetreden en een onderzoek door rijksaccountants had doen instellen.

Door allerlei omstandigheden is de uitspraak van den rijksbemiddelaar achterwege gebleven tot 5 Januari. Op die dag sprak de rijksbemiddelaar als zijn zienswijze uit, dat hij, wanneer hij indertijd uitspraak had moeten doen, de werkgevers in het ongelijk zou hebben gesteld en dus bepaald zou hebben, dat de lonen ongewijzigd zouden moeten blijven.

Thans adviseerde de rijksbemiddelaar, de beide verenigingen de duurteclausule te aanvaarden, die ook met de Electro-Bond is overeengekomen. De besturen hebben toegezegd, hun leden in deze geest te zullen adviseren.

2. Berekening duurte-toeslag kastrekkers

De minister van Sociale Zaken heeft een circulaire tot de gemeentebesturen gericht, waarin het volgende gezegd wordt:

Ik heb besloten er mijn goedkeuring aan te hechten, dat ten aanzien van kastrekkers de duurtebijslag van 5 percent zo wordt geïnterpreteerd, dat eerst wordt uitgerekend, welk bedrag aan steun (met inbegrip van brandstoffenbijslag en duurtebijslag) zou worden genoten, indien geen kasuitkering plaats vond. Het verschil tussen dit uitgerekende bedrag en het bedrag der kasuitkering mag dan als duurtebijslag worden verstrekt.

Hier laat ik twee voorbeelden volgen:

a. In een bepaald geval zou aan steun — met inbegrip van brandstoffenbijslag — mogen worden uitgekeerd f 10. Hierbij komt duurtebijslag à 5 percent is f 0,50. Totale uitkering f 10,50. Zou in dit geval de kasuitkering f 10,20 zijn, dan mag f 0,30 kasbijslag in de vorm van duurtebijslag worden gegeven.

b. De steunuitkering bedraagt f 15, kasuitkering f 12. De steunuitkering wordt eerst vermeerderd met 5 percent, zodat deze wordt f 15,75. Van deze f 15,75 wordt de kasuitkering in haar geheel afgetrokken, zodat rest f 3,75. Dit bedrag mag dan bij wijze van gecombineerde kas- en duurtebijslag worden uitgekeerd.

Voor het overige blijft de inhoud van mijn circulaire van 19 December 1939 geheel van kracht.

Ofschoon ik wel het bezwaar onder ogen heb gezien, dat het verlenen van terugwerkende kracht van deze regeling aan de gemeentelijke administratie bijzondere werkzaamheden bezorgt, zie ik mij, op billijkheidsoverwegingen toch genoopt om een beroep op u te doen om haar van 19 December j.l. af te doen ingaan.

3. Wachtgeldregeling personeel reisbureaux

B. en W van Rotterdam hebben bij de raad een voorstel ingediend tot het verlenen van medewerking aan de totstandkoming van een wachtgeldregeling voor personeel der reisbureaux Lissone en Lindeman.

4. Woningvoorziening tijdens de oorlogscrisis

In de jaarvergadering van de Nationale Woningraad, algemene bond van woningbouwverenigingen, op 5 en 6 Januari te Amsterdam gehouden, sprak de heer M. A. Reinalda, wethouder te Haarlem en lid der Eerste Kamer, een rede uit over de woningvoorziening tijdens de oorlogscrisis. De inleider had als motto voor zijn rede gekozen: „Er zal in Nederland geen woningnood meer zijn."

Naar aanleiding van deze rede en de daarop gevolgde discussie stelde het bestuur een resolutie voor, welke door de vergadering werd aangenomen. Deze resolutie had de volgende inhoud:

De vergadering enz., overwegende: dat de onder invloed van de oorlog teruglopende woningproductie het gevaar oproept van woningschaarste, woningnood en stijgende werkloosheid, dat alle krachten moeten worden ingespannen om de woningproductie op peil te houden en haar zo doeltreffend mogelijk te doen zijn, spreekt als haar oordeel uit, dat in het belang hiervan met name de volgende maatregelen behoren te worden getroffen:

a. Uitbreiding van de rijksvoorschotlening ingevolge de woningwet in zodanige mate, dat door vermeerderde woningwetbouw de inzinking van de particuliere bouwbedrijvigheid kan worden opgevangen.

b. Wederinvoering van het stelsel van gelijkblijvende annuiteiten ter zake van rentebetaling en aflossing van te verlenen woningwetvoorschotten.

c. Verruiming van de bijdrageverlening ingevolge de Woningwet in dier voege, dat voortaan ook bijdragen worden verleend voor woningbouw op het platteland ter verruiming van de te beperkte voorraad aldaar.

d. Bij voortgaande stijging der bouwprijzen gelijke verruiming der sub c. bedoelde bijdrageverlening voor woningbouw in de steden.

e. Bevordering van rijkswege van de woningbouw ter vervanging van krotten op zodanige schaal, dat de ogenblikkelijke achterstand in de ontruiming van onbewoonbaar verklaarde woningen verdwijnt en nieuwe achterstand voorkomen wordt.

f. Scherp toezicht van rijkswege op de prijzen der bouwmaterialen.

g. Opneming van 'n vertegenwoordiging der woningbouwverenigingen in de commissies van bijstand der desbetreffende Rijksbureaux voor grondstoffen.

h. Bij dreigende schaarste aan bouwmaterialen invoering van een stelsel van distributie, waarbij voorrang wordt verleend aan de bouw van woningen met lage huren.

En draagt het bestuur op te blijven streven naar totstandkoming dezer maatregelen.

GRIEP?
Dàn 'n Mijnhardtje
Twee stuks 10 ct. – Twaalf stuks 50 ct.

Ruwe Huid
Ruwe Handen
Ruwe Lippen
PUROL
Doos 30 cent.
Bij Apoth. en Drogist

INTEKENBILJET

THERMOMETER-ACTIE
KANUNNIK VAN SCHAIKFONDS

Ondergetekende verklaart zich bereid met ingang van 1 April 1940 wekelijks twee cent bij te dragen voor het Kanunnik Van Schaikfonds en zou daarvoor gaarne de thermometer ontvangen.

Naam
Straat
Woonplaats

Dit biljet in open enveloppe, met 1 cent postzegel zenden aan: KANUNNIK VAN SCHAIKFONDS, DRIFT 10, UTRECHT

DRAKENBURG

EEN JAAR JEUGDWERKGEMEENSCHAP

Op 17 October 1938 werd het jeugdkamp „Drakenburg" te Baarn in gebruik genomen, terwijl de officiële opening en de plechtige inzegening door den Aartsbisschop op 25 Januari plaats vond. Men kan dus deze maand het feit van één jaar jeugdwerkgemeenschap herdenken.

Wij vonden daarin aanleiding om enkele gegevens te ontlenen aan het interessante jaaroverzicht dat kort geleden uitkwam.

Ten eerste zij gewezen op de richtlijnen welke getrokken werden.

Het doel van onze Jeugdwerkgemeenschap is om jonge mannen tussen 16 en 25 jaar, die tengevolge van de huidige omstandigheden geen werkkring konden vinden, gedurende enkele maanden in een kampement samen te brengen tot het verrichten van nuttige en leerzame, zoveel mogelijk vakkundige arbeid aan een volwaardig en ideëel werkobject, opdat door de gunstige invloed van ordelijke arbeid en goede samenleving de funeste invloed van de werkloosheid op hun geestelijke en lichamelijke gesteltenis zou worden weggenomen, en zij met verworven reserve aan geestelijke en lichamelijke kracht in de maatschappij kunnen terugkeren. Tot dit doel werd door de kampleiding een dagorder opgesteld, en een werk- en leerprogramma uitgevoerd, dat gericht was op de persoonlijkheidsvorming van den jongen mens, op het aankweken van zijn gemeenschapszin, zijn verantwoordelijkheidsgevoel, zijn maatschappelijke en ambachtelijke geschiktheid, zijn geestelijke verdieping en zijn levensstijl. Alle arbeid, zowel de dagelijkse werkzaamheden als het cursuswerk, sport, spel en ontwikkeling en ontspanning werd bewust daarop ingesteld. Tevens werd getracht een milieu te scheppen, waarin de juiste levenswaarden domineren. Enerzijds werd gestreefd naar een specifieke uitdrukking van het gemeenschapsleven in zang, sport, cursussen, gezelschapsspelen, wandeltochten, in gezamenlijke godsdienstoefeningen enz. enz., anderzijds naar vrije ontplooiing van het persoonlijke en individuele (persoonlijk contact, vrije keus van lessen, mogelijkheid tot zelfstudie, eigen liefhebberijen enz. enz.) Maatregelen van tucht en orde werden zoveel mogelijk in overeenstemming gebracht met die van een goed gezinsleven, dus geen gestichtsfeer.

Bij deze zeer bewuste opzet en duidelijke doelstelling werd uitgegaan van de mening, dat men te maken heeft met normale, gezonde jonge mensen.

De leiding van „Drakenburg" blijkt sterk overtuigd van het feit, dat men te maken heeft met een, door de werkloosheid weliswaar zeer ongunstig beïnvloede, doch in wezen volwaardige arbeidersjeugd. Daarop is het gehele programma en de gehele methode ingesteld. Dit blijkt reeds uit de organisatievorm.

Onder leiding van deze **kampstaf**, bestaande uit kamppriester, rector A. C. Went S.C.J., kampcommandant Jan Beerends en de stafleden: den heer Th. Loerakker, drs. Schuerman en V. Lyclama à Nijenholt, werd gestreefd naar een geregeld zelfbestuur door en uit de jongens. Zo heeft ieder vakgilde (de smeden, de timmerlieden, enz.) alsmede iedere werkgroep een eigen groepsleider uit de jongens. Deze leiders vormen de **werkraad.**

Eveneens kiest de bezetting van ieder der drie slaapzalen twee uit de jongens gekozen **zaalleiders.** Door de staf wordt de derde zaalleider aangewezen. Zaalraad en werkraad kiezen uit hun midden vijf leden, die de **stafraad** vormen. Deze stafraad werkt ten nauwste met de staf samen. Werd aanvankelijk deze sub-leiding wel uit, doch niet dóór de jongens gekozen, later werd ook de verkiezing in hun handen gelegd, met dien verstande, dat de staf een candidatuur kan afwijzen. Dit behoefde echter nimmer te gebeuren. Steeds werden de beste jongens door hun kameraden gekozen, terwijl nochtans de leiding niet de minste invloed op de verkiezing uitoefende.

Vooral de erkenning, dat steeds de beste jongens in de leiding gekozen werden, zegt voldoende omtrent de goede geest in de kampgemeenschap. Ook bleek bij de besprekingen tussen kampstaf en de uit de kampgenoten bestaande kampstafraad, telkens weer, dat deze laatste in niet mindere mate dan de staf het algemeen welzijn van de gehele kampgemeenschap beoogde. Het opleggen van verantwoordelijkheid kan van grote geestelijke waarde zijn voor de betrokkenen. Dat men zelden tevergeefs een beroep deed op de werklust, de fierheid en het standsbewustzijn van de kampgenoten bemerkt men zowel uit de geleverde arbeidsprestaties als uit de deelneming aan het studie- en ontwikkelingswerk.

Werkprestaties

Het zou te ver voeren, indien wij hier de cijfers overnamen van de werkprestaties welke in de loop van het jaar werden verricht. Belangstellenden kunnen deze vinden in genoemd jaaroverzicht waarin van elke werkgroep en van ieder vakgilde een nauwkeurig rapport werd opgenomen. Globaal genomen, kunnen wij er slechts op wijzen dat de kampgenoten in dit eerste jaar echte pioniersarbeid verricht hebben. Toen men begon lag het landgoed zeer moeilijk bereikbaar te midden van de bossen. Thans is er (met hoog gewaardeerde medewerking van Hilversum's gemeentebestuur) een uitstekende toegangsweg van deze gemeente uit naar het landgoed, terwijl tevens een ruim drie kilometer lange rijweg door een zeer moeilijk terrein werd aangelegd naar de Amsterdamse Straatweg in de gemeente Baarn. In zomerhitte en winterkou is hier in goed tempo aan gewerkt. Ook werd over het ongeveer 60 ha grote, bosrijke terrein 'n brede wandel- en rijweg aangelegd waarvoor alleen reeds 4500 m² bomen en struiken uitgehakt moesten worden en ruim 1200 boomstronken gerooid. Grote terreingedeelten werden voor de toekomstige bouw ontzooid en gelijk gemaakt, terwijl de naaste omgeving van het kampement geheel met draad- en hekwerk werd afgezet. Ook de akkerbouw werd ijverig ter hand genomen. Ruwe bosgrond, waar het taaie bunt en laaghakhout groeide, werd omgezet in vruchtbare akker, zodat reeds na één seizoen van eigen aardappel- en groententeelt geprofiteerd kon worden. De timmerploeg bouwde onder andere een ruime werkhal van ongeveer veertig meter lengte bij twaalf meter breedte met timmerwinkel, smederij, schilderwerkplaats, tekenkamer enz. Ieder stuk hout werd ter plaatse geschaafd en pasklaar gemaakt.

Ook de schilders en de smeden gaven mooie prestaties, terwijl daarnaast de gehele kamphuishouding onder leiding van de kampmoeder en met medewerking van een kok, door de kampgenoten werd verzorgd.

Men dient bij dit alles in het oog te houden, dat de arbeid in de jeugdwerkgemeenschap niet eenzijdig gericht is op een zo hoog mogelijk opgevoerde productie, maar allereerst gelet wordt op de geestelijke en lichamelijke vorming van de te scholen of te herscholen kampdeelnemers. Uren gewijd aan studie en aan lichamelijke oefeningen wisselden met de werkuren af.

Interessant is, dat enkele waarnemers onafhankelijk van elkaar tot de gelijkluidende conclusie kwamen, dat het algemeen werktempo op „Drakenburg" ver uitging boven het arbeidstempo in de om hun strenge discipline bekende Duitse werkkampen.

Vanzelfsprekend is het beoefenen van vakkundige arbeid voor de jongens van de grootste betekenis, maar toch moet men ook de waarde van andere werkzaamheden niet onderschatten. Vooral niet wanneer, gelijk in de Jeugdwerkgemeenschap, de geestelijke waarde van de arbeid en de waardigheid van den arbeider zo sterk naar voren wordt geschoven.

(Slot volgt) J. BEERENDS.

Een woord van jongeren tot jongeren

OVER DE KERK

V.

Zo beweegt in deze wereld alles zich rondom het probleem: God en de mens. Voor den niet-katholiek spreekt dit probleem veel meer dan voor ons. Want welk probleem hij ook in zijn leven ontmoet: dat van lijden, dat van het onrecht, dat van de vergelding, dat van het bestaan, ja het probleem van het leven zelf, er is slechts één herleiding uiteindelijk mogelijk: tot het probleem van het bestaan van God en dat van de verhouding tussen God en mens, die daaruit voortvloeit. God is, zoals een Duitser het eens heeft uitgedrukt: Das Problem des Endes.

Aan het eind van alle problemen staat God.

Zoals we reeds zeiden: voor den katholieken mens bestaat dit niet. Er is bij hem een schakel tussengeschoven, de Kerk.

En zo zij het doel van dit gesprek, tussen u, lezer en mij, iets meer te verkennen op het terrein van de Kerk. Het is slechts een enkel stukje; een Kerk, die tweeduizend jaar achter de rug heeft, verkent men niet in één gesprek.

De Kerk is het mystieke Lichaam van Christus. Als zodanig is ze niet uitwendig. Er behoren toe, behalve de katholieken, allen die te goeder trouw dwalen, die in de geest lid zijn van Christus' Kerk. Maar daarnaast staat de andere betekenis van de Kerk in welke zin we ze als regel bedoelen, als uitwendige, zichtbare gemeenschap. Men dient deze twee begrippen terdege te onderscheiden.

Het gaat dus hier voornamelijk over de Kerk als uitwendige gemeenschap, als instituut, als machtsinstituut, zo men wil, mits men aan dit laatste begrip geen gedachte van geweld verbindt.

Alvorens te komen tot de concrete taak van de Kerk in deze tijd, zij mij een uitstapje vergund naar voorbije eeuwen.

Zeker is, dat welke kwalen de Middeleeuwen ook mochten bezitten, er een eenheid was tussen de wereld en de Kerk. De wereld was geordend op haar doel: de mensen in staat te stellen hun einddoel te bereiken en de Kerk had in die tijd de nodige invloed in tijdelijke zaken, ten einde de meest ideale omstandigheden te scheppen ten einde den mens in de gelegenheid te stellen zo goed mogelijk te beantwoorden aan zijn uiteindelijke roeping: deel te worden van dat rijk der verrezenen, waarover ik in het vorige artikel sprak.

Het echte middeleeuwse katholicisme (want katholicisme en christenheid omvatten te dien tijde in Europa de zelfde personen), leerde altijd het **onderscheid** tussen de kerkelijke en de wereldlijke macht, maar leerde altijd ook, dat ze niet **gescheiden** waren en het terrein van de een menigmaal ook het terrein van de ander kon zijn en er dus ook samengewerkt diende te worden. En toen de christenwereld — let wel niet de Kerk — dit onderscheid niet meer in het oog hield, was het afgelopen met de gave middeleeuwse eenheid.

Langs de weg van Renaissance en 17de eeuws Humanisme, van Hervorming en Rationalisme, van burgerlijk Liberalisme en zijn economische verschijning: het Kapitalisme — zo belangrijk sinds de industriële revolutie en zulk een grote geestesfactor — waarin de Kerk veel van haar invloed verloor en tegen velerlei dwaling op moest treden, komt de Kerk in deze tijd. Want trots alles: „de poorten der hel zullen haar niet overweldigen." Opnieuw komt hier de tweevoudige taak der Kerk naar voren: **in geestelijk en in tijdelijk opzicht.**

In geestelijk opzicht blijft de taak der Kerk dezelfde, die zij had gedurende de voorbije eeuwen. Het was haar taak, haar door Christus gegeven, den mens te doen beantwoorden aan zijn ideaal, hem de weg te effenen naar zijn einddoel en dus actief te zijn op het terrein van het liturgisch en sacramenteel leven, de deugdbeoefening, het apostolaat. Uiteindelijk om ons te doen beantwoorden aan het Verlossingswerk van Christus. Maar de geestelijke orde is niet gescheiden van de tijdelijke orde, evenmin als in de Middeleeuwen. Alleen het wordt heden ten dage niet meer algemeen erkend!

Er zijn tal van dingen, waarbij de geestelijke orde dient bezien te worden in verband met het tijdelijke. Want de tijdelijke orde is van ontzaglijke invloed op den mens. Ook op het zielenheil van den mens. Hoeveel maatschappelijke toestanden, hoeveel dwalingen, die op dit terrein van de tijdelijke orde — die dingen dus die van deze tijd zijn en dus niet boven de tijd uitkomen of buiten de tijd staan — vinden niet hun weerslag in het godsdienstig leven van de christenwereld en van de wereld in het algemeen.

Daar is nu eenmaal een zekere groep waarheden, die ten nauwste grenzen aan de, aan de Kerk toevertrouwde, geopenbaarde waarheden; deze waarheden betreffen de aardse gemeenschap, maar raken rechtstreeks of indirect het zielenheil en het eeuwig leven.

Het is hier het volstrekte recht der Kerk hier te spreken, al is dit sommigen niet naar de zin en menen zij dat de Kerk niet mag spreken over sociale en economische mistoestanden, over de rechten van de Staat en de rechten van de menselijke persoon, over ras en bloed, over Zondagsheiliging en huwelijksproblemen.

Zeker: hier treedt de Kerk op als machtsinstituut mits men het woord „macht" hier weer niet verstaat als „dwingend gezag".

De liberalen en ook vele liberaal-katholieken zijn nog steeds doordrongen van de idee, dat de christen alléén **in** zijn **kerkgebouw** christen kan zijn. Daarbuiten treedt een andere wereld op! Op het terrein van economie en politiek, wetenschap en kunst zouden geheel andere beginselen maatgevend zijn!

Merkwaardig is zeker wel, dat zekere mensen, die gewoonlijk afgeven op het demo-liberale stelsel, op dit punt trachten de liberalen (niet bedoeld als politieke partij, want deze is slechts de organisatie van een betrekkelijk klein deel van hen) in liberaliteit te overtreffen. De vlag, die deze lading moet dekken heet gewoonlijk: geen strijd tegen de Kerk, maar tegen het „politiek katholicisme".

Taak der Kerk in deze tijd is, **krachtens haar beginsel,** haar kinderen in deze tijd te leiden door haar encyclieken, meer algemeen gehouden en niet in concrete bijzonderheden afdalend, maar ruimte latend voor de concrete toepassing in ieder land. Het is het recht der Kerk daarin positieve richtlijnen te geven vol christelijke wijsheid op al die terreinen die het geestelijk leven en zielenheil van Kerk en gelovigen raken.

Dat is haar onvervreemdbaar recht!

Heeft zij aan die taak in de achter ons liggende jaren voldaan? Wie zal dit ontkennen! Voor ons rijst de stoere figuur van Pius den Grote, die keer op keer, encycliek na encycliek deed verschijnen, waarin hij in overgrote scherpzinnigheid de juiste richting wees, de dwalingen aanwees en veroordeelde.

In de Zonnewijzer 1940 tekent Bernard Verhoeven hem in zijn gedicht over dezen, een der grootsten uit Gods Kerk:

Hij legt zijn zwaard opzij en grijpt het weder
En doopt het in de inkt en neemt papier,
En schrijft en schrijft en scherpt opnieuw zijn veder,
Want die moet scherp zijn: het is zijn rapier.
En schrijft een slagveld vol van encyclieken,
En dit is slag op slag van staal op staal;
En wachts als Veldheer op dood's morgenkrieken
In 't harnas tot zijn laatste ademhaal.

Inderdaad: de veder viel, een slagzwaard viel ter aarde, de slagpen van een koningsadelaar.

WIM VERGROESEN.

ZOO HOORT HET

WELLEVENDHEID ALS UITING VAN INNERLIJKE BESCHAVING EN LIEFDE TOT DEN EVENMENS

DOOR TOOS POST

Voorwoord van Mag. Dr. S. Stokman, O.F.M.

ING. F 0.70

IN KEURIG BANDJE F 1.10

Verkrijgbaar in den boekhandel en bij de uitgeefster

URBI ET ORBI, UTRECHT

GIRO 315927

TONEEL:

Volkstoneel en volks toneel

Nu de kop er staat, bedenk ik meteen, dat hij twee halsbrekende begrippen bevat, waarover al verbijsterend veel is geschreven. En nog maar altijd wordt op dit gebied geëxperimenteerd. Zo bijvoorbeeld vorige week in Utrecht, waar, zoals steeds rondom de jaarwisseling het Utrechts Volkstoneel, zoals zich de toneelgroep van het Sint Franciscus Liefdewerk is gaan noemen, een tweetal uitvoeringen gaf. Het betrof hier een nieuw en speciaal voor deze mensen geschreven spel van Ad Sassen, getiteld „Marie kom naar huis. Vader." Deze titel is de tekst van een advertentie, waarmee een ouderpaar zijn weggelopen dochter met Kerstmis naar huis wilde roepen. Want Marie, in haar ongelukkige liefde en buitenechtelijk moederschap, had in geen zes jaren iets van zich laten horen. Marie kwam natuurlijk naar huis, dit dramatisch Kerstspel vroeg een blij einde.

En trof het spel diep door zijn sterke menselijkheid, we hebben ons toch de vraag gesteld of, in het algemeen gesproken, het wel goed is en in alle opzichten verantwoord, om het toneel te brengen tot het volk. Is het niet beter het volk op te heffen tot de nobele levensstijl van zuivere toneelkunst?

Aan Ad Sassen geen verwijt, integendeel. Hij heeft met veel succes uit het brok alledaagse leven juist de schone momenten naar voren gebracht. Zo het opbouwen van het Kerstkribje in de huiselijke kring, waarbij de grootvader het Kerstgebeuren vertelt op die onweerstaanbare manier, zoals we het allen mochten wensen te hebben vernomen. Ook in de kroegscène, waar Marie tenslotte tot betere gedachten kwam, laste Sassen een goede vondst in door een liedjeszanger op te voeren, die een in zijn menselijkheid zeer tragisch Kerstlied kwam zingen. Dit lied gaf mede de doorslag tot de bekering van Marie, welke daarom meer kreeg dan de conventionele Kerstbekering, waarbij men het kind meestal uit een soort burgerlijk heimwee naar de huiselijke haard ziet snellen.

Neen, Sassen had goed gezien, maar met dat al stond het stuk uiterlijk dicht bij de grens van het maar al te vaak nagestreefde goedkope succes van de lach en de traan.

Bij de toneelenquête welke het Handelsblad kort geleden hield en waarvan we vorige week een samenvatting gaven, antwoordde een der medewerkers, dat hij zich nog nooit voor de smaak van het publiek had geïnteresseerd.

Zeker is het waar, dat de kunst in het algemeen niet behoeft te dansen naar de pijpen van een wisselvallige smaak. Maar toch kan de voorkeur van het volk iets leren. Waarvoor heeft de volksgeest van jongs af liefde en belangstelling? Voor legenden en sprookjes, heiligen en helden. Laat maar ergens een heiligenspel opvoeren, dat kunstzinnig zwak is en schrijf, daar eens goedwillende een critiek over. Tien tegen een dat je kwade vrienden maakt. En al is dit dan vaak ten onrechte, het bewijst, dat het volk zozeer van zijn heiligen houdt, dat het ook niets van zijn spel wil laten zeggen. De Willibrordspelen in het afgelopen jaar, het voor enkele jaren opgevoerde spel van Peerke Donders in Tilburg (van Vuysters) en o.m. het „Spel van de H. Sacramente tot Meerssen", vorig jaar gespeeld, zeggen met hun grote toeloop zeer veel. Hier heeft het volkstoneel zijn grote kans. En ook op het terrein der sprookjes, waarbij men van Ghéon kan leren, dat deze ook voor grote mensen dienstig kunnen zijn.

En dan zijn er de grote figuren uit de historie, waarop zich — leerzaam genoeg — de film steeds weer werpt.

Sassen had het goed voor, omdat hij in zijn jongste spel niet Marie, maar Kerstmis op de voorgrond schoof. Daarmee werd het menselijk incident in hoger licht gesteld. Hier kon de realiteit zich optrekken aan het verheven geestelijke, waardoor het spel tevens de adem der poëzie kreeg.

Bij het dramatiseren van dat waarin het volk groot is geweest, zijn heiligen en helden, heeft het volkstoneel dezelfde kansen. En..... recht op bestaan!

A. B.

Dood en leven

Ze was een moeder van acht kinderen, met een lief, rustig gezicht en ze vertelde met begrijpelijke trots, wat er van al die kinderen geworden was: „Een dochter getrouwd .... ja, als alles goed gaat, ben ik over twee maanden grootmoeder. Eén zoon op het seminarie, één commies, een meisje op kantoor als stenotypiste, één om thuis te helpen; één jongen in de hemel ...."

Haar stem verloor niet haar klank van opgetogenheid, toen ze ook deze laatste „geslaagde carrière" noemde. Dit verheerlijkt kind praalde in de rij der anderen evenzeer als moeders glorie en vreugde; en ik vond deze vrouw met haar glanzende ogen ineens nog veel aantrekkelijker dan te voren.

Dit is geloven: het kind dat God tot zich heeft geroepen, even nabij voelen, als de anderen, die nog bezig zijn hun proeftijd door te maken. **Dit** is geloven: het woord, dat Christus tot Zijn apostelen sprak: een weinig tijds en ge zult mij niet zien en wederom een weinig tijds en ge zult mij zien," — ook toe te passen op de scheiding tussen doden en levenden en blijmoedig door te leven tot het uur der hereniging.

Want wat is ons leven eigenlijk méér dan „een weinig tijds"? En hoe dragelijk wordt het moeilijkst bestaan als we daaraan vasthouden. „Een weinig tijds." Kunnen we dan niet de tanden op elkaar bijten, als we vast en zeker weten, dat aan de andere kant van de donkere tunnel een wereld van zon en bloemen, niets dan liefde en geluk ons wacht?

Maar ook het geslaagde leven heeft het nodig zich dag aan dag dat „een weinig tijds" voor te houden. Ik sprak laatst een warmhartige en ook wel gelovige vrouw, die met toewijding werkt op maatschappelijk gebied; die alles over heeft voor haar medemensen, die het moeilijk hebben; maar wie opeens deze hartekreet ontsnapte: „Met de dood kan ik niet klaar komen. Dat gaat zo regelrecht tegen het leven in. Je werk in de steek te moeten laten, al die mensen, die op je rekenen ...."

Waar zit hier de fout? Deze nobele vrouw beleefde alleen maar het tweede van de „grootste geboden" van Christus. Ze had haar naaste lief als zichzelf, misschien soms nog wel méér dan dat. Maar ze beminde niet „God bovenal". Ze zag al haar ploeteren en offeren hier beneden niet in verband met God; ze deed het niet ter ere van God, uit liefde voor God. Dan zou ze de dood immers niet als een afsluiting van haar werk hebben gezien, maar dan zou juist haar werk alleen voorspel, alleen voorbereiding zijn geweest voor een volmaakte eeuwigheid. Zelfs het onbaatzuchtige werk mist zijn doen, als het onze gedachte aan tijd en stof bindt.

„Een weinig tijds." Als we dat woord werkelijk beleven, zoals die moeder met haar acht kinderen, van wie er één al even naar de hemel vooruit gelopen was, dan wordt ons leven als een veer op de wind: voor den misdeelde veel minder moeilijk om te dragen; voor den geslaagde niet langer een gewicht, dat hem naar de aarde terugtrekt.

Een weinig tijds. En dan een zaligheid, zoals geen oog heeft gezien en geen oor heeft gehoord en zoals het in geen menselijk hart is opgekomen ...

ANNIE SALOMONS.

„En strijdt mede in onze rij"

(Strofe uit ons Strijdlied)

HET PROPAGANDAPLAN IN GROTE TREKKEN

Algemene en gerichte propaganda

In grote trekken komt het propagandaplan van de Centrale Propaganda-Dienst op het volgende neer.

De bedoeling is, — ofschoon dit niet steeds volgens een uniform schema behoeft te worden opgezet — dat overal ter plaatse eerst een **algemene propaganda** wordt gevoerd, een levendige activiteit naar de Katholieke Arbeidersbeweging als geheel, daarna begint de zogenaamde **gerichte propaganda**, dat wil zeggen de specifieke propaganda van de afzonderlijke bonden.

Het allereerste werk is natuurlijk te zorgen voor een apparaat, dat plaatselijk deze propaganda voorbereidt, leidt en..... tot een goed einde brengt.

Daarom is aan alle plaatselijke afdelingen een circulaire verzonden met verzoek een vergadering te beleggen (bestuursraad) waarop **alle** plaatselijke bestuurders, bodes, propagandisten (Credo-Pugno-mannen enz.), worden uitgenodigd uit wier midden dan een klein comité wordt benoemd en een propaganda-commissaris wordt aangewezen. We behoeven er hier niet bij te zeggen, dat ieder lid, dat zijn steentje in deze actie wil bijdragen, van harte welkom is.

Nu iets over die algemene propaganda Begonnen wordt met de verspreiding van een inmiddels gereed gekomen affiche, waarvan twee formaten zullen worden gedrukt, een voor aanplakking op daarvoor beschikbare ruimten, om op te hangen in kerkportalen enz., een tweede formaat dat als raambiljet is bedoeld.

In een van de volgende nummers van Herstel zullen we over dit belangrijke onderdeel in de actie wat meer vertellen en tegelijkertijd een afbeelding van de plaat opnemen, waarbij we nu alvast rekenen op de medewerking van alle leden, om zo'n plaat thuis voor de ramen op te hangen.

Dan staan er op stapel: een manifest, dat straks moet worden verspreid, een gezinsbrochure, vermoedelijk een extra-nummer van Herstel, een aantal suggestieve folders voor de niet- of verkeerd-georganiseerden, kortom er wordt alles op gezet om plaatselijk de **steer** zo gunstig mogelijk te maken.

Dan zal na enige tijd een goed voorbereide **propaganda-vergadering** moeten worden belegd, geen saaie bijeenkomst, maar met de nodige afwisseling in de vorm van zang, toneel, film etc., waarbij vooral ook de **plaatselijke jeugdorganisaties kunnen meewerken.** Door de Centrale Propaganda-Dienst zijn juist voor deze vergaderingen aantrekkelijke standaardmodelconvocaties ontworpen. Want ook van de wijze waarop de mensen ter vergadering worden genodigd, hangt heel veel af. Voor deze vergadering zorgt de C.P.D. voor een spreker, die de betekenis van de Katholieke Arbeidersbeweging vooral in deze tijd belicht.

Na deze vergadering begint de gerichte propaganda, verspreiding dus van het specifieke propaganda-materiaal door de bonden, besloten met een goed opgezette huisbezoek-campagne. Weliswaar hebben de meeste bonden al enkele maanden van intense activiteit op dit terrein achter de rug, maar zij zullen er na de bovengenoemde algemene propaganda, ongetwijfeld met succes nog een schepje, een flinke schep op doen.

Dit is zo in grote lijnen de opzet van deze actie, die per saldo mede gezien moet worden in het verband van de actie Naar de Nieuwe Gemeenschap, waarvan immers vooral ook de sociale organisaties de wegbereidsters zijn, waarvan de stuwende kracht in deze richting uitgaat.

Aan de plaatselijke afdelingen werd daarom tegelijkertijd het gebedje voor de Nieuwe Gemeenschap toegezonden met het verzoek erbij, daarmee voortaan alle bestuurs- en ledenvergaderingen te openen. Want ook op alle sociale arbeid moet ten slotte de zegen van Boven rusten.

Wij drukken de tekst van dit gebedje hieronder af met de afbeelding aan de voorzijde, een symbolische voorstelling van de afhankelijkheid van den mens van God (de knielende houding), waarbij het zonovergoten bouwsel, gegrondvest op de rots van het geloof, de vernieuwing van het aanschijn der aarde verzinnebeeldt. Pas in het besef van die afhankelijkheid, kan iedere mens oprijzen in zijn volle waardigheid, mits hij ontvankelijk blijft voor de gaven, welke de H. Geest over hem uitstort (voorgesteld door de duif).

Zo past ook dit gebed volkomen in het kader van deze tijd en van deze actie. Wij mogen hierbij nog meedelen dat dit gebedje in elk gewenst aantal **gratis** verkrijgbaar is bij het Secretariaat van de Actie Naar de Nieuwe Gemeenschap, Drift 10-12, Utrecht.

L. BEUMER.

GEBED VOOR DE NIEUWE GEMEENSCHAP

V. Kom, Heilige Geest, vervul de harten van Uw gelovigen en ontsteek in hen het vuur van Uw liefde.
Zend Uw Geest uit en zij zullen herschapen worden.
A. En Gij zult het aanschijn van de aarde vernieuwen.

God, Gij hebt de waardigheid van de menselijke natuur op wonderbare wijze geschapen en nog wonderbaarder hersteld; geef dat wij de waardigheid van al onze medemensen mogen erkennen en met hen erin slagen de ontredderde samenleving in Christus te herstellen en op de grondslagen van rechtvaardigheid en liefde, de Nieuwe Gemeenschap op te bouwen. Amen.

Goedgekeurd en aanbevolen,

Aartsbisschop van Utrecht.

Utrecht, 15 Mei 1939.

ONS HUISHOUDEN

Voedt uw gezin verstandig!

De mensen zijn dikwijls slaven van hun gewoonten. Dingen die eenmaal wat men zo noemt „burgerrecht" gekregen hebben, worden door nieuwe geslachten overgenomen en „op den ouden voet voorgezet", zonder dat zij verder vragen naar de doeltreffendheid en het nut ervan, vaak zelfs zonder onderzoek of hetzelfde misschien ook anders en dan beter kan geschieden.

Bij alle grilligheid en wispelturigheid die ons, vrouwen wordt toegeschreven, zijn toch ook wij op sommig gebied weinig geneigd om het nieuwe te aanvaarden of zelfs maar eens te beproeven.

Met nieuwe inzichten op het gebied van de mode wil dat nog wel eens vlotten, maar neem b.v. een ander heel belangrijk ding, de voeding. Gewoonte, op ieder gebied daarvan: bij het kiezen van de voedingsstoffen, het samenstellen van de menu's, de bereiding. Als dit alles niet gaat zoals moeder, liever nog grootmoeder het gedaan heeft, dan is het vaak al bij voorbaat veroordeeld. Of het doelmatiger, nuttiger kan, komt niet in overweging.

Wat is er al niet jaren geprobeerd, tomaten ingang te doen vinden, roggebrood en bruinbrood in plaats van wittebrood te eten, aardappelen in de schil koken, meer groenten rauw te gaan eten, groenten in gesloten pan met zo weinig mogelijk water en zo kort mogelijk te koken, groenten niet meer af te koken, meer fruit en minder zoetigheid te gebruiken en nog zoveel andere dingen meer, die alle erop berekend zijn om de mensheid, door ze gezonder te voeden, gezonder en sterker te maken en daardoor meer levensgeluk te schenken.

Maar er zijn helaas slechts betrekkelijk weinig vrouwen, die aan dit alles de belangstelling wijden, die het verdient en waartoe wij als huismoeders feitelijk verplicht zijn. De meesten hebben geen begrip — tonen het althans niet — voor het verschil, dat het voor het lichaam kan uitmaken, of het jaar in jaar uit, drie keer per dag, voor zijn opbouw en onderhoud voorzien wordt van bouwmaterieel, zoals de voedingsstoffen in hun natuurlijke toestand die bevatten, of dat door de gebruikelijke meer verkeerde, schadelijke bereiding aan het voedsel zijn grootste waarde ontnomen is en het dus in bijna waardeloze ballast veranderd werd.

Ziekte — met als gevolg daarvan de dood — is iets waar je niet tegen op kunt, denken velen. Maar een massa ziekten ontstaan alleen, omdat door verkeerd voedsel of voedselbereiding het lichaam stoffen derft, die het anders gezond gehouden hadden. Het is niet onverschillig, waarmee we de maag vullen. We kunnen door onze voeding en levenswijze zo geweldig veel invloed ten goede op onze gezondheid en op de lengte van ons leven uitoefenen; maar ook ten kwade als we 't verkeerd doen. En als wij huisvrouwen het verkeerd doen, dan zijn tegelijkertijd onze huisgenoten daar slachtoffer van.

Er kan nooit van ons gevergd worden, dat we de tijd vooruit lopen, maar het is volstrekt niet onredelijk dat geëist wordt, dat we van onze taak, volgens de inzichten van de tijd waarin we zelf leven, volkomen op de hoogte zijn.

De tijd en de omstandigheden waarin we straks misschien komen te leven zijn ernstig genoeg, om dit alles nog eens grondig te overwegen. Wanneer voedsel in grote verscheidenheid en volop te krijgen is, dan gaat het met de gezondheid nog wel zowat, al kon het vaak ook beter. Maar mocht er nog eens voedselschaarste of zelfs voedselnood ontstaan, dan moeten we weten, hoe dit weinige het meeste nut voor de gezondheid oplevert en hoe we het verloren gaan van ook maar de minste voedingswaarde zo goed mogelijk kunnen voorkomen.

Wie geleerd heeft en zich gewend, om het gezin in magere jaren voor weinig geld een voldoende en gezonde voeding te geven, is zeker in jaren van voorspoed of van betrekkelijke voorspoed daartoe in staat, en die kan bovendien in zulke jaren nog een spaarpotje maken ook.

Vergeleken met andere landen, leven we hier in waarheid in een land, overvloeiende van melk en honing, al dringt dat door ons voortdurend kijken naar hen die het nog beter hebben dan wij zelf niet zo direct tot ons door. Als we zien hoe weinig b.v. onze Duitse zusters ter beschikking staat om hun gezin te voeden, dan moet men diepe bewondering gevoelen voor hun vermogens om daaruit nog iets goeds en smakelijks te bereiden. Dank zij hun kennis van wat het lichaam nodig heeft en van de samenstelling van voedingswaarde van de verschillende levensmiddelen en hoe die voedingswaarde het best te behouden en te benutten, lukt hun dit echter.

En dit is juist de kunst, die een vrouw tot tip-top huisvrouw maakt. Uit overvloed kan iedereen wel huishouden, maar de waarde van de huisvrouw — en van ieder mens trouwens — blijkt pas uit de manier, waarop men zijn taak vervult onder benarde zeer moeilijke omstandigheden; alleen wie over veel geestkracht beschikt kan dan zijn werk naar behoren verrichten en bovendien nog een opgewekt gezicht en een bemoedigend woord voor anderen over hebben.

Het nadeel van het leven in betrekkelijke weelde is juist, dat dan de noodzaak ontbreekt om zich in zelfbeheersing en geestkracht te oefenen; en toch kan ons die nog wel eens te pas komen. Want wij moeten, zolang de oorlog tussen de grote landen voortduurt, ons er steeds van bewust blijven, dat zólang ook ons de ellende en ontberingen boven het hoofd zweven en elk ongelukkig ogenblik in hun volle zwaarte en moeilijkheden op ons terecht kunnen komen. Een d.g. onverhoopt ogenblik moet ons bereid vinden en voorbereiding daarop, ook in wat dán ons werk zal zijn, is een eis van nù.

WILMA MÜNCH.

Gezag

Men is gestruikeld over de opmerking in een vorig artikel: Wij moeten nederig en bescheiden zijn bij al ons opvoedend werk; en men vraagt nu: Moeten de ouders dan maar op het dak gaan zitten; netter gezegd: Moeten zij zich geheel terugtrekken? En het gezag? Waar blijft het gezag dan? Moet dat niet gehandhaafd worden?

Ja, dat gezag!

Nu moet ik weer denken aan mijn blonden vriend, die laatst met grote stelligheid beweerde, dat het tegenwoordig met het gezag niet in orde is, want zo zei hij, — en hij had dat bij zijn huisbezoek ervaren — in de meeste arbeidersgezinnen hebben de vrouwen veel te veel te zeggen!

Het lijkt niet onwaarschijnlijk, dat dit pleit voor die vrouwen! Opmerkelijk is in dit verband, dat in romans, gebaseerd op het thema: strijd tussen oud en jong — conflict tussen ouders en kinderen — botsing tussen twee generaties —, de vaders er over het algemeen slecht afkomen. Ik meen, dat niet juist de vaders het zijn, die in deze de meest glorieuze rol spelen.

Als het dan waar zou zijn, dat zij zo dikwijls misgrijpen, is het dan niet vanzelfsprekend, dat de moeders — althans mede — de teugels in handen houden?

Zeker is: in goede gezinnen, gelukkige gezinnen (dat wil nog niet zeggen: gezinnen van engelen) komt het vraagstuk van het gezag nooit aan de orde, eenvoudig omdat het daar geen vraagstuk is!

Mijn blonden vriend voorlopig vaarwel zeggend keren we ons thans tot den eerstgenoemden opmerker. Deze wilde niet weten, wie „de baas in huis" mag zijn, maar hoe het staat met dat gezag van de ouders tegenover de kinderen.

Natuurlijk moeten de ouders gezag uitoefenen, maar..... beginnen, als de kinderen jong zijn en naarmate ze ouder worden (om met een bekend schrijver te spreken) „de teugels van het vertrouwen laten vieren". Maar..... niet als zekere dictators, wel als de Kerk. Maar..... niet slechts met grote woorden, ook met de daad, dat wil zeggen door het eigen goede voorbeeld.

Ach, daar gebeuren soms beroerde dingen, als de kinderen groot worden: ze zijn niet eerlijk als het hun loon betreft en houden geld achter; ze zitten altijd bij een ander in plaats van gezellig thuis te blijven; ze zijn onhartelijk, op het hondse af; ze maken scènes om niets en lopen met een kwaje kop het huis uit.

Wat allemaal nog niet wil zeggen, dat de verhouding later weer niet uitstekend kan worden, als de jaren van verstand komen, soms pas, als ze zelf vader of moeder geworden zijn.

Het staat nog niet vast, dat de ouders altijd schuld hebben; wel past een gewetensonderzoek:

veel kinderen worden „als het nog tijd is" bedorven;

de enige, de oudste, de stamhouder, het knappe gezichtje, de naamgenoot, broer- of zus-alleen, ze krijgen veel te spoedig — en veel te veel — snoepcenten, zakgeld.

„Blief je geen bruine bonen? Neem dan maar een boterham."

„Zijn je kousen zo erg gestopt? Hier, ga een paar nieuwe halen."

„Strafregels schrijven..... laat de meester het zelf doen."

„Is je mevrouw zo lastig?..... Laat ze..... er zijn betrekkingen genoeg."

„Zo'n gewoon meisje? Dat zal je toch niet in je hoofd halen, al is ze dan braaf..... Jij kunt er aan elke vinger wel tien krijgen....."

Wat een wonder, dat deze dames en heren op 18—20-jarige leeftijd onuitstaanbare lieden geworden zijn.

Een beetje kort houden, wat strengheid in de jonge jaren kan geen kwaad. Pater Creyghton, die in het Zondagochtendblad van de Maasbode dikwijls van die „moeilijke" artikelen schrijft, had er de laatste keer een, dat ook een gewoon mens goed volgen kon. Hij sprak over het systeem, dat sterke karakters kweekt; het opvoedkundig systeem van de Kerk.

Zij (de Kerk) aarzelt niet ons onvoorwaardelijk eisen te stellen. Zij zegt ons niet „indien gij kunt", neen, zij zegt „ge moet".

Maar ook, zij (de Kerk) „vertrouwt ons."

't Is aan te bevelen deze methode in het gezin na te volgen; doch, dan zullen de ouders ook moeten proberen om te gaan gelijken op de Kerk in haar kwaliteit van „onvergelijkelijke opvoedster".

Een kind onderscheidt scherp. Het voelt onmiddellijk „echt" of „onecht." Het ziet het best, als vader altijd het grootste en lekkerste stuk voor zich zelf uitzoekt, als hij zich nooit iets ontzeggen kan, geen borrel, geen sigaar, ook in de Vasten niet. Hij merkt het wel, wanneer moeder als een vodje behandeld wordt en het gruwt van een machtsvertoon, waarbij de hele familie in elkaar schrompelt.

Gezag? Zeker, doch niet met donder en bliksem en met de vuist op tafel.

Gezag, berustend op moreel overwicht, verkregen door het ernstig streven om zelf een goed en sterk mens te zijn.

Gezag, tot aan het ogenblik, dat de kinderen hun weg alleen moeten gaan in de volwassenheid van man en vrouw.

Best mogelijk, dat, ondanks onze zorgen, er toch een de verkeerde weg opgaat. O.L. Heer gaf niet voor niets de parabel van den Verloren Zoon!

Doch dan mogen we wel vast vertrouwen, dat hij eens terugkeren zal om zich vrijwillig te stellen onder ons gezag, waar het zo goed en veilig was!

C. BOUDENS-VAN HEEL.

H. G. te A. U. vraagt me, wat ik denk over Het Groote Bankroet door Dr. Huddleston Slater. Ja, wat zal ik daarvan zeggen. Het boek maakt de indruk, alsof de schrijver zo heeft geredeneerd: „Er is geknoei van diplomaten; er is geknoei van wapenfabrikanten; er is een onbetrouwbare pers; de oorlog brengt allerlei afschuwelijkheden met zich mee; niemand wil feitelijk die oorlog; de liefde van twee mensen reikt over de grenzen heen enz. enz. Al die elementen ga ik nu bijeenbrengen in een boek, dat speelt in denkbeeldige landen, die overeenkomst vertonen met onze moderne staten." Dit is echter een zeer hachelijk ondernemen, dat licht voert tot gewrongen situaties, houterigheid en onwaarschijnlijkheid. De schrijver is er m.i. niet in geslaagd deze klippen te omzeilen. Zijn personen staan niet zo vol leven voor ons als dat hoort in een boek, dat de naam van „roman" wil dragen. Ze zijn te kunstmatig. Dit neemt niet weg, dat er goede stukken in staan; als geheel bevredigt het mij evenwel niet.

C. B. v. H.

N.V. MATTHEEUSSENS
OSSENDRECHT
PEEKOFFIE MOSTERD
TAFELZUREN
STEUNT HOLLAND'S INDUSTRIE

MARTIKA
door
A. TH. TERWINDT O. P.
f 1.50
Verkrijgbaar bij den boekhandel en bij de uitgeefster
URBI ET ORBI, UTRECHT

MORGEN ERWTENSOEP met STEGEMAN'S echte Geldersche
DE ROOKWORST MET DE FIJNE, ZACHTE ROOKSMAAK

SCHAAKRUBRIEK

Correspondentie-adres: drs. Th. C. L. Kok, Assendelftstraat 17, Den Haag.

Ter oplossing probleem no. 215. Inzendtermijn tot 25 Januari.

No. 215

W. Nanning „Handelsblad" 1917

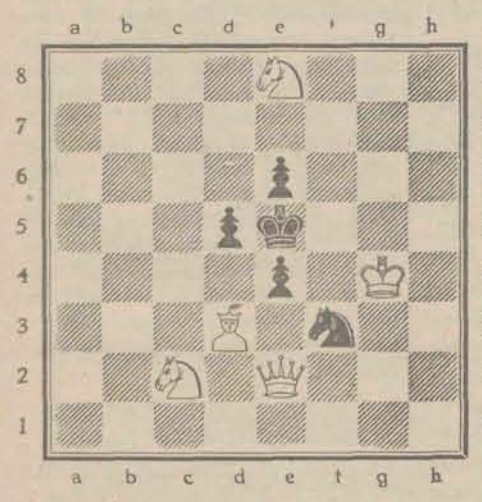

Mat in 2 zetten

Euwe—Keres

(zevende matchpartij)

1. e2—e4, e7—e5. 2. **Pg1—f3, Pb8—c6. 3. Lf1—b5, a7—a6.** De gebruikelijke voortzetting in de Spaanse partij. Schijnbaar kan wit een pion winnen door 4. **Lc6:**, dc6:. 5. Pe5:; echter wint zwart die pion dan direct terug met Dd4. 4. **Lb5—a4, Pg8—f6. 5. 0—0, Lf8—e7.** In plaats hiervan kan zwart ook slaan op e4, maar dan is het aan te raden om na 5. ....., Pe4: 6. d4! niet op d4 te slaan doch 6. ....., b5. 7. Lb3, d5! te spelen met ongeveer gelijk spel. 6. **Tf1—e1, b7—b5.** Juist op tijd. Doordat namelijk de pion op e4 gedekt is, dreigde (bijvoorbeeld na 6. ....., 0—0?) 7. Lc6:, dc6:. 8. Pe5: waarmede wit een pion voor zou blijven (8. ....., Dd4 9. Pf3!) 7. **La4—b3, d7—d6:** 8. e2—e3 (ter voorbereiding van d4) 0—0. 9. d2—d4, **Lc8—g4.** Dit is zwart's tegenkans; door het pennen van Pf3 wordt de dekking van pion d4 minder solide. 10. **d4—5, Pc6—a5. 11. Lb3—c2, c7—c6.** De witte d-pion bestrijkt de velden c6 en e6, wat voor zwart niet prettig is. Daarom wil Keres die pion afruilen. 12. **d5×c6, Pa5×c6. 13. Pb1—d2.** Wit wil dit paard via f1 naar g3 brengen om dan met h2—h3 de zwarte loper te verjagen. 13. ....., **b5—b4** (zie diagram no. 216).

No. 216

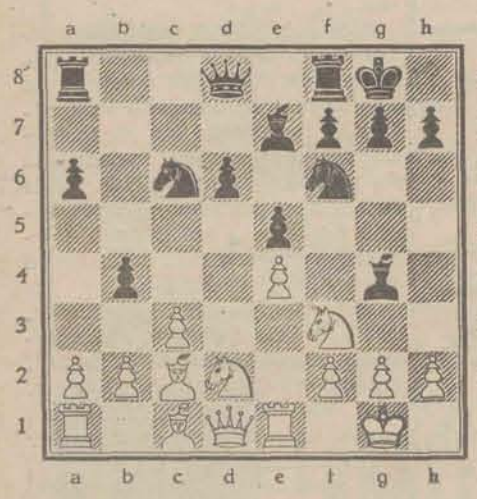

Stelling na 13. ..... b4

Een kritiek moment! Zwart volgt de beproefde taktiek om met zijn pionnenminderheid (2 tegen 3) op de damevleugel aan te vallen. Slaat wit op b4, dan is veld d4 niet meer gedekt en kan daar later misschien een paard van de tegenpartij komen. Van de andere kant dreigt zwart op c3 te slaan, waardoor wit na b2×c3 op dit veld een zwakke pion krijgt, die steeds gevaar loopt om verloren te gaan. 14. **Lc2—a4!, Ta8—c8. 15. La4×c6, b4×c3.** Slaat zwart in plaats hiervan op c6, dan blijft wit met cb4: een pion voor. 16. **Lc6—b7, c3×d2. 17. Lc1×d2, Tc8—b8. 18. Lb7×a6.** Nu de kruitdamp een weinig optrekt blijkt, dat wit er niet slecht is afgekomen. Als zwart met Tb2: het materiële evenwicht herstelt volgt Lc4 en wit heeft met zijn vrije a-pion een goede winstkans, terwijl de zwarte pion op d6 daarentegen een zwakke broeder is. Keres zoekt daarom terecht zijn kracht in een aanval, welke echter afstuit op de solide verdediging van den oud-wereldkampioen. 18. ....., **d6—d5! 19. La6—e2.** Foutief ware ed5: wegens e5—e4. Het terugtrekken van de loper is strategisch bekeken een zeer goede zet. 19. ....., **Lg4×f3. 20. g2×f3!** Het voor de hand liggende Lf3: is niet zo goed bijvoorbeeld 20. Lf3:, de4: 21. Le4:, Pe4:. 22. Te4:, Tb2:. Ld2 staat nu tweemaal aangevallen en slechts éénmaal verdedigd. Op 23. Te2? volgt Lb4! 24. Lb4:, Dd1:†. 25. Td1:, Te2: met winst van de kwaliteit en op 23. Lc3 volgt Ta2:! (24. Ta2:?, Dd1:) 24. Dd8:, Ta1: 25. La1:, Td8: en zwart heeft een pion meer.

20. ....., **Le7—c5. 21. Ta1—b1, D5×e4. 22. Ld2—e3!** Door afruil der stukken wordt vaak de kracht van een aanval gebroken. Zo ook hier. 22. ....., **Lc5—d4. 23. Le3×d4, e5×d4. 24. Le2—f1, Dd8—d5. 25. f3×e4, Pf6×e4. 26. Dd1—f3, f7—f5. 27. b2—b3** dreigt Lc4 met winst van de dame. 27. ....., **Dd5—a8. 28. a2—a4, Tb8—b6. 29. Tb1—d1, Da8—a5?** Een foutzet, die een stuk kost. Echter stond wit toch al veel beter dank zij de twee sterke pionnen op a4 en b3. 30. **Lf1—c4†** en Keres gaf de partij gewonnen. Er kan volgen 30. ....., Kh8. 31. Te4: (fe4: 32. Df8 mat).

VRAAGT 'T ZUIVER INHEEMSCHE FABRIKAAT
VAN RIJN'S MOSTERD
IS TOCH WEL DE BESTE!
EN HELPT WERKLOOSHEID VOORKOMEN

WE MAKEN EEN:

THEE-MEUBEL

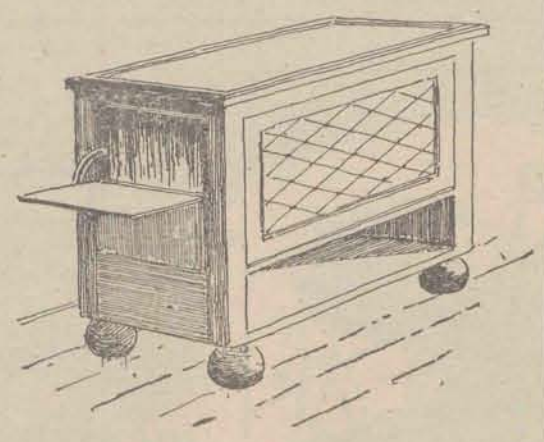

Gevraagd werd een omschrijving van een thee-meubel. Aangezien zo'n meubeltje niet zo heel eenvoudig is, mag ik aannemen dat de vraagsteller een vakman is, want de gewone knutselaar, moet aan zo'n geval niet beginnen. Hij bespaart zich dan zeer veel disillusie's.

Daarom zal ik er dit keer ook van afzien, om het werkstuk in details te behandelen, het zou trouwens ook een veel te lang artikel worden.

Het thee-meubel dan, zoals het hierbij is getekend is hoog 70 cm, lang 80 cm en diep 40 cm. De poten zijn bolrond gedraaid en ongeveer 10 cm middellijn zodat die bodem van het kastje ongeveer 10 cm boven de vloer komt.

Op 14 cm boven de bodem komt de tweede bodem zodat zich een open ruimte vormt van 13 cm, waarin een theeblad e.d. kan geborgen worden. Het bovenkastje wordt aan de voorzijde voorzien van een klepdeurtje. De regels van het deurtje zijn ongeveer 5 cm breed, voorzien van een sponning en vellingkantjes, en daarin wordt een glas-in-lood ruit geplaatst.

Dit klepdeurtje beneden af te hangen met een pianoscharnier en in de bovenregel een trekknop. Om het neervallen van dit deurtje te voorkomen moeten er aan beide zijden koperen kettinkjes worden aangemaakt die het deurtje in horizontale stand houden.

De zijpanelen van triplex worden voor de onderste helft vastgemaakt en de bovenste helft als kleine klepjes aan het benedendeel met een pianoscharnier afgehangen op de wijze als het voordeurtje.

Ook deze klepjes worden van een trekknopje voorzien en voor het neerklappen van kettinkjes of een gebogen plat-ijzer met gleuf, een soort van raamschaar.

Deze klepjes zijn handig om er een kopje of potje op te zetten.

Het gedeelte zijpaneel dat kan neerklappen moet bij open stand natuurlijk geen opening in de kast laten, daarom wordt deze opening gedicht met een plankje triplex ofwel een aardig gekleurd gordijntje.

Om de rand van het blad wordt een dun lijstje gemaakt om het afschuiven van het theegerei te voorkomen.

Het kastje kan gebeitst worden en van binnen een leuke kleur die het thee-servies aardig doet uitkomen. Het glas voor het deurtje is het best licht antiek-glas met niet te brede loodstrippen.

Naar verkeizing kan natuurlijk in het kastje nog een schapje worden aangebracht.

ARCHITECT.

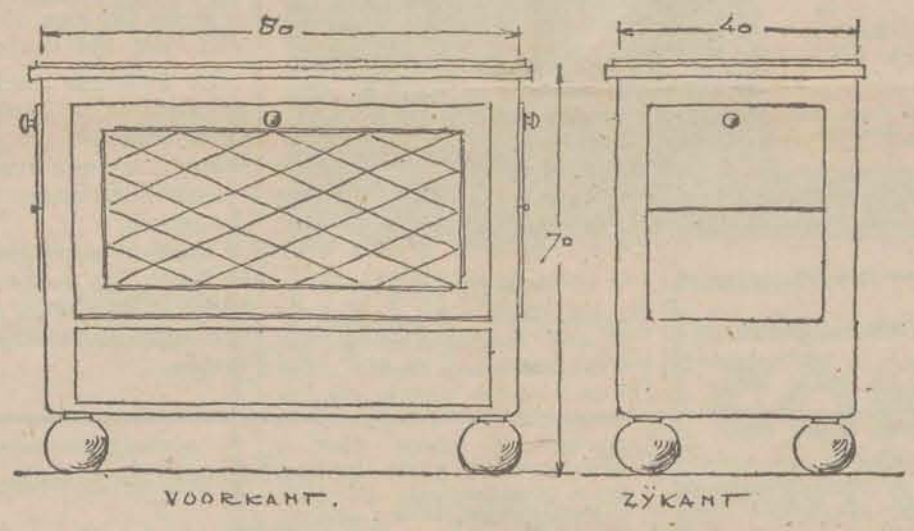

VRAGENBUS
Sociale Verzekeringen

J. J. v. d. L. te O. Mijn oom is 58 jaar. Vanaf 1919 tot ongeveer 1931 zijn er voor hem geplakt 582 zegels ter waarde van f 349,20. Na die tijd is hij werkloos.

Hoeveel bedraagt de ouderdomsrente als er niet wordt doorgeplakt? Is het aanbevelenswaardig door te plakken? Hoeveel bedraagt de ouderdomsrente als er van nu af zegels van 25 cent worden geplakt?

Antwoord: Als uw oom in alle weken, waarover geen zegels zijn geplakt, werkloos of ziek is geweest en ook in de toekomst werkloos zal zijn, zal hij op 65-jarige leeftijd in het genot komen van ouderdomsrente. Deze bedraagt f 3 per week.

Aangezien tot op heden over zeer vele weken niet geplakt is, bestaat de mogelijkheid, dat er behalve over werkloze weken, ook niet is geplakt over weken die niet als werkloze weken kunnen gelden, hetgeen het op tijd verkrijgen van zijn ouderdomsrente in het gevaar kan brengen. Wij raden uw oom daarom aan nader inlichtingen bij de Raad van Arbeid in te winnen, over wat hem te doen staat om op tijd zijn ouderdomsrente te bekomen.

C. S. te T. Ik ben 32 jaar en er is voor mij geplakt ter waarde van f 240,95. Hoeveel bedraagt mijn ouderdomsrente als ik niet meer plak? En hoeveel als ik regelmatig zegels van 25 cent plak?

Antwoord: In het eerste geval zal uw ouderdomsrente ongeveer f 49 per jaar bedragen en in het tweede geval ongeveer f 139 per jaar, aangenomen dat u op 14-jarige leeftijd in de verzekering zijt gekomen.

H. M. te H. Als iemand zijn schoonmoeder, die ouderdomsrente geniet, bij zich inneemt en onderhoudt, kunnen de andere kinderen dan na overlijden over al die tijd het geld dier ouderdomsrente opeisen?

Antwoord: Neen, moeder kan met die ouderdomsrente doen wat zij wil en niemand heeft later dienaangaande iets te eisen.

W. M. te R. Deze komt nog veel zegels te kort voor zijn ouderdomsrente. Hij verklaart niet te kunnen plakken en vraagt of daaraan nu iets te doen is?

Antwoord: Het schrijven van de Raad van Arbeid, hetwelk u overlegt, is juist, daaraan valt niets te veranderen. Misschien wil het Armbestuur voor u plakken.

M. A. J. T. te H. Voor mijn zoon is steeds geplakt, maar nu komt hij in pensioengerechtigde dienst. Is dit geld nu verloren en wat moet hij doen?

Antwoord: Dit geld is volstrekt niet verloren en uw zoon behoudt zijn aanspraken. Hij kan deze nog vergroten door regelmatig zegels van 25 cent of hoger te plakken. Dan ontvangt hij later naast pensioen nog rente. De toe te kennen rente is hoger naarmate er meer geregeld en zegels van hogere waarde zijn geplakt.

J. v. D. te E. Ik ben 64 jaar oud. Vanaf 18 Februari 1921 is er voor mij geplakt ter totale waarde van f 402,25. Nu ben ik werkloos. Krijg ik op 65-jarige leeftijd Ouderdomsrente en zo ja, hoeveel?

Antwoord: Ja, f 3 per week, mits u in de weken, waarin niet geplakt is, werkloos of ziek waart.

A. C. te K. Mijn zoon was kwekeling met acte en had een rentekaart. Nu is hij tijdelijk onderwijzer. Moet hij nu plakken?

Antwoord: Zolang hij niet in pensioengerechtigde dienst is — dus zolang hij nog niet voor pensioen stort — moet er voor hem geplakt worden. Zelf behoeft hij dit niet te doen. Dit geldt voor onderwijzend-personeel bij het bijzonder onderwijs. Is uw zoon werkzaam bij het openbaar onderwijs, dan zijn door het gemeentebestuur in geen enkel geval zegels verschuldigd.

Adres: Vragenbus: Zandberglaan 44, Breda

KEELPIJN
Het pijnlijk slikken verdwijnt en U bent weer spoedig beter, zoo U Uw keel inwrijft met
Pot 50 ct. Doos 30 ct
Bij Apoth. en Drogisten.
DAMPO

R. K. VOLKSBOND, afdeling 's Gravenhage

Het zesde concert van het R. K. Residentiekoor

Op Zondag 28 Jan. om 2.30 uur in het Gebouw voor K. & W.

Het is van grote betekenis, dat onze mensen, bij al hun pogen mede te helpen de maatschappij te hervormen, tevens niet vergeten, dat hun aandacht ook gericht moet zijn op het schone van het verleden en heden.

Een paar van die vormen worden het meest tot uitdrukking gebracht door de muziek en zang.

Te weinig wordt dit gebied door velen onzer mensen begrepen.

Te weinig wordt vermoed hoeveel schoons, hoeveel ontwikkeling, door deze uitingen wordt geboden.

We zijn het tijdperk toch te boven — zo moest het feitelijk zijn — dat het beluisteren van uitstekende uitvoeringen, alleen het voorrecht zou zijn van de meergegoeden en/of begaafden. Daarom dat een uiting van deze schone kunsten, onze belangstelling moet opwekken. Daarom dan ook, dat wij de aandacht vestigen op het sublieme R. K. Residentiekoor, dat in samenwerking van Residentieorkest en uitstekende solisten binnenkort weer een concert geeft.

Het R. K. Residentiekoor, dat zich in zeer korte tijd een zeer goede naam heeft weten te verwerven, zal 28 Januari om 2.30 uur een concert geven met „Les Béatitudes" (de Zaligsprekingen) van den groten Fransen componist César Franck.

Deze compositie is geschreven voor groot gemengd koor, 6 solisten en volledig symphonie-orkest.

Het werk wordt beschouwd als een der hoogtepunten van de gehele Franse muziek uit de tweede helft der vorige eeuw. De wel volmaakte harmonie tussen de vorm en inhoud van dit koorwerk moet wel hieraan worden toegeschreven, dat de mooie teksten van de acht zaligsprekingen, die de kern en het uitgangspunt vormen van deze grootse schepping, in ruime mate beantwoordden aan de diep-religieuse krachten van Franck's compositorische talenten.

Temidden van de ellende der wereld, die herhaaldelijk door het koor wordt voorgedragen, staat de troostende stem van Christus, die in alle acht delen van het werk, de zaligheid verkondigt, voor bedrukten en behoeftigen. Hiertussen staan de zangen der engelenkoren, met hun haast serene vizioenen der hemelse heerlijkheid. 'n Rijkdom van melodie en harmonie gaat door heel het werk heen, terwijl steeds weer nieuwe vondsten zich aan den verbaasden luisteraar zullen openbaren.

Het orkest is van een haast bovenaardse schoonheid, zowel in zijn geheel als in gebruik van de diverse instrumenten afzonderlijk.

En dit werk kunt u horen op 28 Januari a.s. in het Gebouw voor K. & W.

Medewerking zullen verlenen: R. K. Residentiekoor (circa 250 dames en heren), Residentie-orkest, en de solisten: Jo Vincent, sopraan; Maria Struijcken-v. d. Adel, sopraan; Jo v. d. Meent-Walter, alt; Corn. van Munster, tenor; Luc. Louman, bariton, Johan Lammen, bas, het geheel onder leiding van Nico Verhoeff.

Er is dus thans gelegenheid om twee uitstekende muzikale instellingen te beluisteren op één concert, namelijk het Residentie-koor en het Residentieorkest, plus de meest bekende solisten.

De prijzen zijn: *f* 2,—, *f* 1,60, *f* 1,30, *f* 0,95, *f* 0,75, *f* 0,60.

Bij deze toch al niet te hoge toegangsprijzen, zijn er drie, waarop nog korting kan worden gegeven. In voorverkoop worden de eerste drie prijzen n.l. 1,60, *f* 1,30 en *f* 1,10.

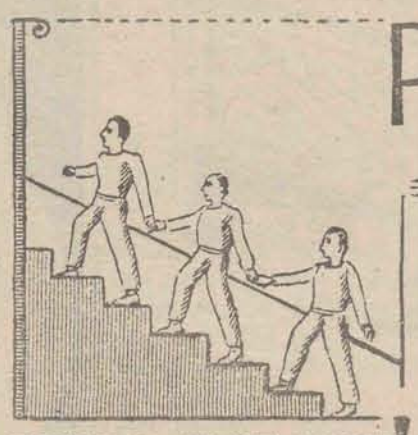

Van het Propagandafront

Gezamenlijk werken wij verder

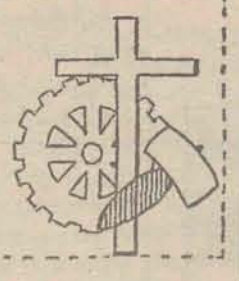

De keten gesloten

Als laatste schakel in de propaganda-keten trad vorige week de kring H. Hart in het strijdperk.

Bijzondere omstandigheden noodzaakten deze kring wat later dan de andere de werkzaamheden aan te vatten, maar nu men zich daar eenmaal achter heeft gezet, kan het niet anders of vroeg of laat, komen de successen binnen.

Een goede geest

Dit trof vooral tijdens de besprekingen, dat er 'n goede geest heerste, die goede beloften inhoudt voor de komende maanden.

De propaganda-leider, de heer Van Tol, schijnt de juiste man op de juiste plaats te zijn.

Helemaal niet zo als vele anderen, die nooit tijd hebben.

Hij zal wel mannetjes verzamelen om het vele werk klaar te spelen.

De reclame eindelijk in zicht

Op vele borden zullen ook in de stad en buitenwijken fleurige affiches de voorbijgangers toeroepen dat de katholieke arbeiders paraat zijn.

Op de voornaamste punten — en dat zijn die plaatsen, die door een groot aantal personen worden gepasseerd — zal het beeld van onze beweging tot nadenken brengen.

Sommigen allicht, anderen weer niet.

De gerichte reclame

Wat vooral naar voren moet komen is de gerichte reclame, dat is die propaganda, die zich in de juiste richting beweegt en niet naar alle zijden wijst.

De bedoeling is dan ook verkleinde afbeeldingen der grote affiches beschikbaar te stellen, die dan voor de ramen of anderszins kunnen worden opgehangen.

Een groot aantal gewenst

In alle wijken van de stad moeten deze kleine affiches voor de ramen hangen. Hoe meer hoe beter. Steeds weer aan moet de voorbijganger — en wij hebben op 't oog de verkeerd of ongeorganiseerde werknemers — er aan herinnerd worden, dat het plicht is, niet alleen voor Kerk en maatschappij, maar ook voor zichzelf en zijn gezin tot de organisatie toe te treden.

Zodra wij een en ander in ons bezit hebben zullen wij zorgdragen dat deze affiches de kringen worden toegezonden.

Eenieder op zijn plaats

Zo is er voor ieder werk te doen. Veel werk zelfs indien men dit verkiest.

Maar hij of zij die zich niet geschikt acht voor huisbezoek zal zich toch voortreffelijk verdienstelijk kunnen maken met het rondbrengen van deze affiches en door bijvoorbeeld goede punten uit te kiezen om een en ander aan de man/vrouw te brengen en aan te dringen dat men de afbeeldingen voor het raam hangt.

De komende papieren propaganda is te benutten voor verscheidenen, die goed werk kunnen leveren met het uitreiken van drukwerken aan de kerken.

Voor iedereen is er werk te doen. En de propagandaleider in elke kring zal gaarne van deze krachten gebruik maken.

„Den arme gegeven is Gode geleend"
Gaaft gij reeds iets van u zelf voor onze Lourdes-zieken ? ?
De bedevaart heeft plaats 10 Juni a.s.
Secr. Vierhoutenstraat 117
Lourdes-Comité afd. Den Haag
v. h. R.K. Werkliedenverbond

Afdeling niet-vakbondsleden

Ons bestuurslid Moeskops houdt iedere Woensdagmiddag van 3 tot 4 ur zitting voor bovengenoemde leden in ons gebouw, Houtmarkt 10.

Kennisgeving

Met grote dank aan God geven wij u kennis van de geboorte van onzen zoon, die bij het H. Doopsel de namen ontving van

PAULUS IGNATIUS MARIA

A. A. Laros
F. M. Laros-v. Alphen

Den Haag
Kath. Ziekenhuis, Westeinde.

Adres: Torricellistr. 10
Eindhoven

Vrouwen van gemobiliseerde leden, hebt u moeilijkheden ?

WENDT U TOT ONS ! !

Spreekuur: Woensdagsavonds van 7 tot 9.30 uur.
Kantoor Houtmarkt 10

Het a.s. gouden feest en de propaganda-actie

Het gouden feest komt nu in zicht.
Wat zijn propagandisten soms rare snaken.
Er wordt door hen veel werk verricht
Om van het feest flink wat te maken.
De feestcommissie hoopt op 5000 gulden;
De propagandacommissie op 5000 leden.
't Zijn wensen die beide reeds lang vervulden.
Met deze cadeaux is de jubilerende afdeling zeker tevreden.

Bestuursraadsvergadering

op DINSDAG 30 JANUARI a.s.

Rector J. VAN DAEL, aalmoezenier van het R. K. Jeugdkamp zal spreken over **„Het kampwerk voor jeugdige werklozen"** terwijl verder die avond **„De propaganda-actie** zal besproken worden.

We verwachten alle bestuurders in deze belangrijke vergadering.

Uit de Kringen

O. L. VROUW ONBEVL. ONTV.

Op 22 Januari a.s. houdt onze geestelijke adviseur pater Lodders S.J. in het repetitielokaal der pastorie (ingang rijwielbergplaats) zijn inleidingsavond. Hij zal spreken over: De geestelijke vernieuwing van den mens. Daarna zal een andere pater S.J. een grote film vertonen, die hij destijds met behulp van enige parochiale clubs zelf heeft opgenomen.

Op 28 Januari a.s. wordt in het gebouw A.V.A. de zo bekende jaarlijkse Gezellige Bondsavond gevierd. Lees daartoe de circulaire. Het bestuur.

ST. JEROEN

Wegens mobilisatie van verschillende leden van het R. K. onderwijzerstoneel konden de traditionele toneelavonden eerst Zondag 14 en Maandag 16 Jan. plaats hebben. Dit wachten is echter beloond door de opvoering van de première van het toneelstuk „Naar meer geluk" van J. Nieuwland. Wat de opvoering zelf betreft mogen wij u verwijzen naar de recenties van Maasbode en Residentiebode van 15 Januari. Hieruit zal u blijken dat Jeroen een goede keus heeft gedaan èn wat stuk èn wat spelers betreft. Kringen die naar een toneelstuk zoeken ten zeerste aanbevolen.

Schoeiseldienst Haags Crisiscomité

In verband met het steeds groter wordende aantal paren schoenen, dat gewoonlijk op Woensdag bij de afd. Schoeiseldienst van 't Haags Crisiscomité wordt aangeboden (de laatste Woensdag 930 paren) raadt het Comité dringend aan in den vervolge schoenen ook op Maandag in te leveren. Anders bestaat kans dat men 's Woensdags wegens overgrote drukte moet worden teruggewezen. In ieder geval zal geen groter aantal paren aangenomen worden dan verwerkt kunnen worden.

Aan de leden die voor het gouden feest hun bijdrage schenken

Waarde vrienden.

Het bestuur der feestcommissie deelt u hierbij het volgende mede:

In verband met de vroeg in het jaar vallende datum van Pasen is het niet doenlijk om tussen 2 Februari a.s. (de datum der 50-jarige stichtingsherdenking) en 7 Februari (begin van de H. Vastentijd) het zo groots voorbereide en lang verbeide feest af te werken.

Indien u Herstel van 22 December leest, zult u bemerken, dat er aan de eigenlijke feestviering nog al het een en ander vast zit. Om de resterende tijd nu zo productief mogelijk te maken, zal de propagandist(e) u nog enige tijd komen bezoeken, n.l. tot Pasen, teneinde u het bekende bonnetje, vergezeld van onze beste wensen, aan te bieden.

Het kan daarbij voorkomen, dat u, indien u gewend zijt regelmatig een 10-cts. bon te kopen, binnenkort 2 van 5 ct. of 5 van 2 ct. zult ontvangen. Dit komt, omdat de gele bons op zijn. Ter geruststelling wordt meegedeeld, dat niet de kleur of de soort, doch de waarde der verkochte bons in aanmerking komt voor de verloting der Rome-reizen.

Intussen bedanken wij u voor uw zeer gewaardeerde medewerking.

Namens het feestbestuur:
H. J. STREUR, secretaris.

STEUNT HERWONNEN LEVENSKRACHT

Studeert schriftelijk

Fransch, Duitsch, Engelsch, Ned. Taal met Rekenen, Boekh., Schoonschr., Steno, Alg. Ontwikkeling. Elk vak pl.m. 65 ct. p. mnd. Vraagt gratis proefles en inl. aan CURSUS ZELFONTWIKKELING Bosboom Toussaintstraat 46 C, Amsterdam W.

VAANDELS
VLAGGEN
VOVEN
TELEF. 110813
WAGENSTR. 72
HAAG
HOFLEVERANCIER OPGERICHT 1831
VRAAGT ONZE TEEKENINGEN EN FOTO'S
MEDAILLES INSIGNES

LEERBOEK SOCIOLOGIE

door Z. H. Exc. Mgr. J. D. J. AENGENENT. Zevende druk, opnieuw bewerkt door P. J. M. HESKES, Hoogleeraar te Warmond. 416 blz. met uitvoerig register. **Prijs *f* 4.90. Geb. in linnen *f* 5.90**

„DE TIJD" schreef over dit werk: „Het is de **erkende leiddraad** voor allen, die een studie in de sociologie willen beginnen."

„HET CENTRUM": Een **schat van kennis,** studie en belezenheid is in dit boek bijeengebracht.

In „DE MAASBODE" schreef Prof. Dr. Koenraadt: „Mgr. Aengenent heeft in zijn „Sociologie" de kunst verstaan, om zijn stof op **glasheldere, overzichtelijke wijze** te behandelen en om voor zijn lezers ook de meer ingewikkelde problemen **bevattelijk en eenvoudig te maken".**

God en het kwaad in de wereld

Tweede, gewijzigde druk van

De oorlog en Gods Voorzienigheid

door Z. H. Exc. Mgr. J. D. J. AENGENENT. 60 bladzijden **40 cent.**

Roebert's Boekhandel, Den Haag. Giro 69400

Hobbemastraat 102—108. Telefoon 332882. W. de Withstraat 95a.
Wij leveren elk gewenscht boek. Vraagt catalogus

STICHTING: VEREENIGDE HAAGSCHE SPELERS
KATHOLIEK GEORIËNTEERD BEROEPSTOONEEL
Deze voorstelling is bijzonder geschikt voor Uw leden

Het spel van den Kelk
Regie Jules Verstraete

mag dezen winter niet op uw programma ontbreken!

Het alleenopvoeringsrecht berust bij:

De Vereenigde Haagsche Spelers

Vraagt nog heden aan, voor U teleurgesteld wordt!!

VOORZITTER: Dr. H. DUURKENS S. J.
DIRECTEUR: PIERRE BALLEDUX

Adelheidstraat 191 - Den Haag - Telefoon 771771

HIER IS UW ADRES VOOR
TOONEELCOSTUMES
RIDDERIKHOFF & Co.
HOORN (N.-H.)
POSTBUS 13 — TELEFOON 220

Voorraad Costumes Henri ter Hall, Amsterdamsch Tooneel. Directie Eduard Verkade.

GROOTSTE SORTEERING
VRAAGT PRIJSOPGAAF

Expeditieonderneming KLOOSTERMAN

TELEF. 13308 - WOLFSHOEK 9 - ROTTERDAM

Dagelijkse speciale auto-sneldiensten van ROTTERDAM door geheel BRABANT V.V. Retourvrachten (elk kwantum) van HELMOND, EINDHOVEN, VEGHEL, OSS, DEN BOSCH, TILBURG, BREDA of omliggende plaatsen tegen **LAGE TARIEVEN.**

Belt even op 13308. - Telefoononkosten worden vergoed

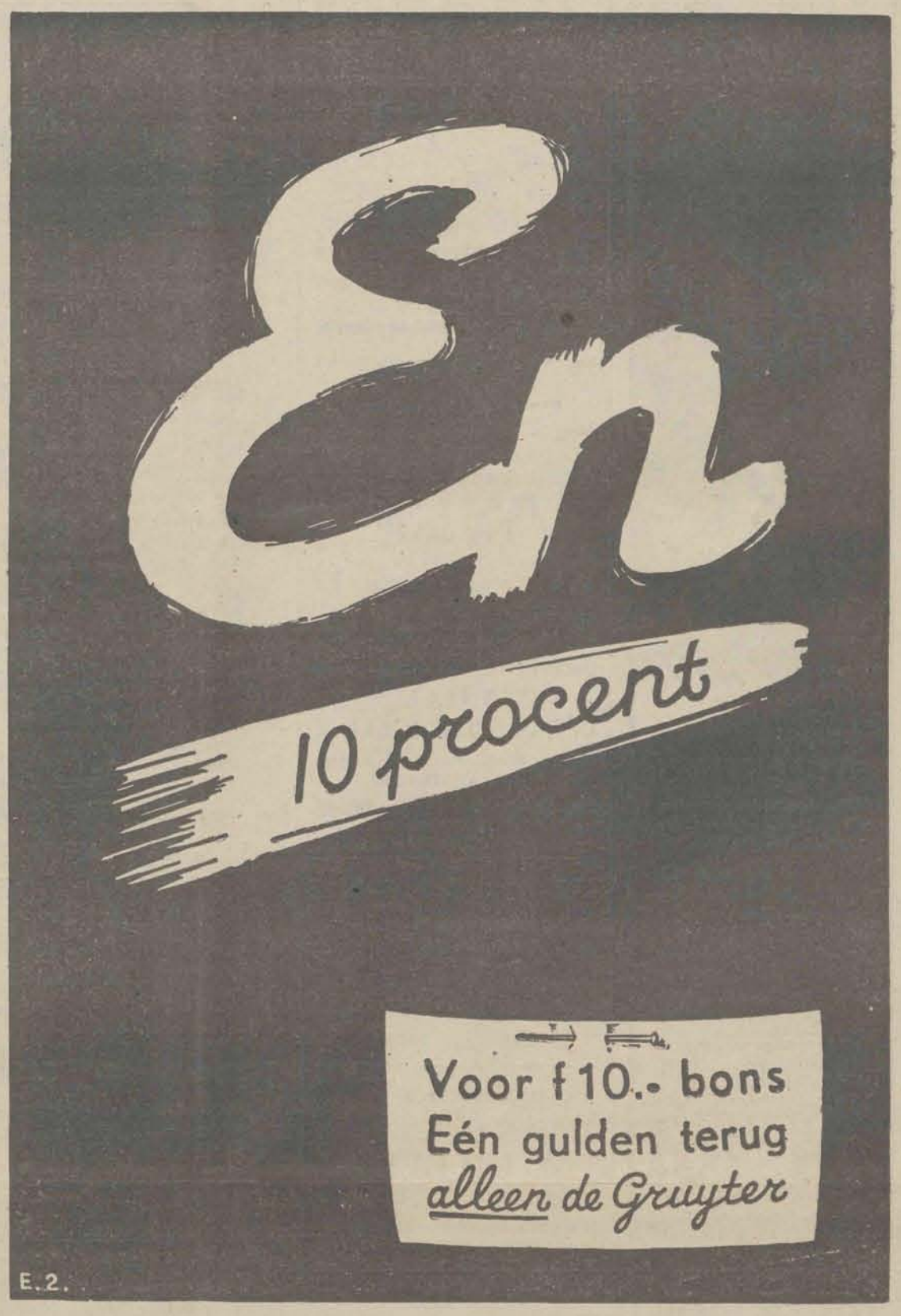

ZANGKANARIES

Prima Seyfert kanariemannen uit kampioenen, diep in knor, holrol, kloekrollen, holklingel, fluiten f 2,50—f 3,00. Popjes f 0,50. Saksische mannen f 2,00. Harzer zangmannen f 1,50—f 1,75. Popjes f 0,25. Dag- en avondzangers. Reeds duizenden dankbetuigingen. Bruine, Blauwe, Witte, Zilver en Oranje kanariemannen op zang f 2,50—f 3,50. Popjes f 1,00. Sijsjesmannen f 0,40. Vinkmannen f 0,20. Prachtparkieten f 0,50 paar. Kanarie-, parkieten- en volièrezaad p. 25 pond f 2,90, per 10 pond f 1,30, geheel franco

Fijnkwekerij
NICO BORNEMAN
Merelstraat 31b - Tel. 13617
Utrecht.

Begrafenis-Onderneming
„MARTHA"
J. L. HUPKENS & Zn.,
Delft - Nieuwe Laan 24
Telefoon 1463
Agent: Levensverzekering Mij. „Concordia" Utrecht. R. K. Kraam-, Wijk- en Ziekenhuisverpleging, Delft

TONEELLIEFHEBBERS

Zo juist verschenen: Ridders zonder vrees of blaam, een vrolijk spel in één bedrijf voor 7 heren. Geen costuumkosten. Prijs 75 cent. Uitgave Toneelfonds „VARIA" Heerenweg 66, Utrecht. Giro 347954. Vraagt zichtzending. Verder verkrijgbaar: De Soldatendochter, vrolijke militaire schets in één bedrijf voor 1 dame en drie heren. Prijs 75 cent. De Haarkuur, klucht in één bedrijf voor 4 heren of 1 dame en 3 heren. Prijs 75 cent.

Coöp. Levensverzekering Mij
CONCORDIA
U.A.
DRIFT 8 Instelling van het R. K. Werkliedenverbond **UTRECHT**

Concurreerende tarieven.-Billijke voorwaarden. - Aandeel in de winst. - Vrijstelling van premiebetaling bij ziekte, werkloosheid, werkstaking en uitsluiting.

*

VRAAGT PROSPECTUS EN VOORWAARDEN

Wim Sonneveld's Kleinkunst-Theater

een enorm succes. Medewerking van bekende beroepsartisten. Een non-stop programma van **werkelijk beschaafde** vrolijke kunst. Sketches, liedjes, conferences, samenzangen, modern tooneel, muziek, etc. etc. — **Honorarium naar financieele draagkracht.** Prima referenties uit katholieke kringen. Vraagt uitvoerige prospectus en inlichtingen

O. Z. VOORBURGWAL 57 - AMSTERDAM - TEL. 45623

't Smettelooze wit van de natuur!

't Mooiste wit is niet glanzender en blanker dan 't „Pastol-wit"!

Pastol is een ècht Hollandsch tandmiddel: Uw mond en tanden worden er „schoon" van. Pastol maakt daarbij Uw tanden schitterend blank en verwijdert het ontsierende tandsteen grondig, vlug en veilig.

De handige ovale Pastoldoosjes . 10 ct.
In tuben van 15, 25 en 40 ct.

BOLDOOT'S
Pastol
NEDERLANDSCH FABRIKAAT!

Moeder is verheugd en blijde:
Kindjelief is uit haar lijden.
Vader is niet langer boos
Dank zij Hoofd Eau de Cologne van J. Bijloos

Het hoofdzuiveringsmiddel bij uitnemendheid

Resultaat zie hierboven

Mag in geen enkel gezin ontbreken

FABRIKAAT
J. BIJLOOS
DEN HAAG
SINDS 1878
ALOM VERKRIJGBAAR

Gebruikt bij Uw ontbijt steeds
A.H.O.
GLORIA KOEK
Neemt proef met onze andere
A.H.O.-ARTIKELEN
Fa. A. HUYBREGTS-OOMS
TILBURG

Firma de Waal
Speciaal adres voor
AANGEMAAKTE VERF,
Drogerijen, Chemicaliën, enz.
Herderinnestr. 16 - Den Haag
Telefoon 114034

Vernikkelen
Verchromen
J. GIEBELS
Hoogstraat 22 - Eindhoven
Woonadres: Adolf van Cortenbachstraat 52 — Tel. 3587

MERCURIUS CURSUSSEN
Instituut voor Schriftelijkonderwijs (I.S.O.)
STATIONSPLEIN 17bis, Utrecht.
Telefoon 13714.

MONDELINGE en SCHRIFTELIJKE opleiding in de volgende vakken:

BOEKHOUDEN
NEDERLANDSCH
FRANSCH
DUITSCH
ENGELSCH
} **practijk-diploma**

Algemeene Handelskennis voor MIDDENSTANDSDIPLOMA

MONDELINGE opleiding voor:

STENOGRAFIE
SPAANSCH
SCHOONSCHRIJVEN
} **practijk-diploma**

MACHINESCHRIJVEN (*f* 7,50 per volledige cursus)

OOK REPETITIE-CURSUSSEN.

VRAAGT GRATIS PROSPECTUS met vermelding: mondeling of schriftelijk.

Direct uit onze fabriek aan particulieren. Door buitengewone omstandigheden stijgen de prijzen der goederen dagelijks. Wij leveren nog zoo lang als onze voorraad strekt ons 1e klas **GARANT-RIJWIEL voor DAMES of HEEREN**, geheel compleet, onverwoestbaar, m. terugtraprem. Achterwiel speciaal verzwaarde spaken, roestvrij lakwerk, prima nikkelwerk, kettingkast, 8-volt electr. lamp, reuzen licht, met contrôle op achterlicht, Philips achterlicht, buisdrager met standaard, groote 4-deelige jasbeschermer, spatlap, Perryketting, 1e klas Englebert banden, het kan niet beter, dat is ten slotte onze reclame. Franco thuis enz. Volledige schriftelijke langdurige garantie. Niet volkomen naar Uw genoegen na 8 dagen gebruik het volle bedrag terug. **STOFZUIGERS**, groot sleemodel 120 of 220 volt, enorme zuigkracht, 2 jaar garantie *f* 34.75. Vraagt GRATIS prijscourant

39.75

RIJWIELFABRIEK „GARANT", WAGENINGEN, Tel. 2165
Leveranciers van Politie en Gemeente-instellingen

MAAGVERSTERKENDE SLIJMAFDRIJVENDE **PILLEN**
van L. J. GROOTENDORST
APOTHEKER — UTRECHT

zuiveren het bloed, verdrijven gal en slijm en bevorderen den **goeden stoelgang. Bij hoofdpijn,** zoo vaak een gevolg van trage ontlasting, kunnen zij niet genoeg worden aanbevolen. Zij munten uit door hunne **zachte werking, zonder kramp** of nadeelige gevolgen, zoodat men in staat blijft zijne gewone bezigheden te verrichten. Per doos met gebruiksaanwijzing 30 cent. Eischt vooral Grootendorst-pillen met bovenstaand fabrieksmerk. Verkrijgbaar bij de voornaamste Apothekers en Drogisten.

Nooit beter batterij gehad
Dan 't Hollandsch merk
„DE WITTE KAT"!

Prima Kanaries uit kampioene 1936-'37-38. Seifert mannen diep in knor, holrol, glockrollen, holklingel en fluiten f 5,- en f 4,-. Popjes f 1,—. Goudgele Saksische mannen f 3,50 en f 3,—. Popjes f 0,75. Bonte mannen f 3,—. Popjes f 0,50. Dag- en avondzangers. 8 dagen proef. Zend remb. vr. v. r. k. bij:

I. C. de Kinderen
Eerste klas Kanarie Kwekerij
Hazestraat 62
VALKENSWAARD

Nu zijn uw belangen als verbruiker in gevaar!
DAAROM NU
lid geworden van de de verbruikscoöperatie
Prima bediening!
Eerste klas kwaliteit! en ... de belangen van de leden OP DE EERSTE PLAATS!
R. K. Coöperatieve Verbruiksvereniging
HET ANKER u.a.
Kruisstr. 54 - L. Vrouweplein 1
TILBURG

G. Kuipers-Fransen
BOEKBINDERIJ
BOEKHANDEL
KANTOOR-, SCHOOL-, SCHRIJF- EN TEKENBEHOEFTEN
MOLENSTR. 221 · HELMOND

FILMVOORSTELLINGEN
voor elke gelegenheid, voor jong en oud, geven wij door heel Nederland. Billijke condities. Zondags zelfde tarief. Ook alléén films te huur. Verfilmbedrijf: Spoorlaan 25, Telef. 3091, Bilthoven.

Een greep uit onze massa-voorraad
PRACHT KWALITEIT! **NERGENS BETER!**
PYR- EN STRUIKAPPEL

1500 Zigeunerin	1000 Earley Victoria
1300 Mank's Codlin	600 Goudreinette
1100 Jonathan	1000 Yellow Transparant
500 Notaris appel	500 Gl. van Holland
300 Trans de Croncel	500 Groninger Kroon

Nog veel andere soorten in kleinere getallen
Op wild en zwakke onderstam
2500 Pyr Peer in soorten, idem Snoer.
800 Pyr Pruim. 150 Pyr Kers in soorten. Hoogstam, Halfstam, Appel, Peer Pruim en Kers
50000 Struikrozen op Cania in pracht eerste keus in 60 soorten
3500 Polyantha in soorten
1500 Klimrozen in soorten
200 Stamrozen op bottel in soorten
Treurrozen roode en witte
20000 Ligustrum Ovalifolium, pracht kwaliteit.

Vraagt onze prijzen en soorten met opgaaf van benoodigd aantal

G. COENDERS VAN DIJCK
BOOM- EN ROZENKWEEKERIJEN - LOTTUM - TEL. No. 11

's-GRAVENHAGE **R. K. DAMES- EN MEISJES TEHUIS**
HUIZE MARIA, Nieuwe Havenstraat 76: Pension f 40 à f 45 per maand. — HUIZE MARTHA, Nieuwe Havenstraat 75: Pension per dag f 1.25; pension per week f 8.50. — **Telefoon 112407**